

Notaris i ciutat: un breu recorregut als precedents

Ferran II, fins al 1490, pel que fa al govern de Barcelona, va seguir una política fidel a la composició municipal sorgida entre el dia del «*gran colp de buscaris*» (30 de novembre de 1453) i el dia de la constitució de la conselleria de 1455 (1 de març).¹ Aquest trasbals municipal havia d'incidir sobre els notaris, majoritàriament buscaires,² que, segons el sistema estatal municipal, formaven part de la mà menor en la categoria d'artistes, però sense possibilitats d'arribar a ser consellers. No sempre havia estat ben bé així. Carme Batlle, en els seus estudis sobre l'intent de reforma municipal de Pere el Cerimoniós de 1386, amb tantes similituds i paral·lelismes amb la de 1453-1454, explica que, en el regnat del Cerimoniós, la pesta de 1348 havia obligat a fer reajustaments en el sistema municipal i en aquests reajustaments els notaris havien perdut unes posicions que, anteriorment, havien estat més distingides.

Els notaris inicialment estaven situats al costat dels ciutadans honrats i dels mercaders, per la qual cosa el notari Jaume Letenal, el 1316, havia assolit la condició de conseller, fet que no es tornaria a repetir fins a l'esmentada reforma de la busca de 1455. Potser l'augment de llur nombre havia estat la causa del seu desplaçament cap avall. Durant la primera meitat del segle XIV, el Consell de Cent havia tendit a superar la xifra del centenar de membres i Batlle ho atribueix a la presència de nous oficis i a la major presència, també, de notaris i apotecaris entre d'altres funcions. Abans de 1348, la inscripció formal dels membres del Consell de Cent

* Aquest treball s'inscriu dins els projectes de recerca 2005SGR 00633 de la Generalitat de Catalunya i HUM2005-01953/HIST del Ministerio.

1. Josep Maria SANS I TRAVÉ (cur.), *Dietari o Llibre de Jornades (1411-1484) de Jaume Safont*, Barcelona: Fundació Noguera, 1992, p. 62 i 82.

2. Jordi GÜNZBERG MOLL, *Los notarios y su organización en Barcelona (siglos XIII-XVI)*, Madrid: Colegios Notariales de España, 2004, p. 61.

situava els notaris com el darrer grup de l'estament superior i, en canvi, després d'aquesta data i dins una visió genèrica de dos blocs, el de l'estament superior i el dels oficis, els notaris, bastant nombrosos segons Batlle, es desprenien formalment del bloc superior per passar a encapçalar el primer lloc del bloc dels oficis.³

Però els notaris,⁴ lògicament, tenien un pes en el regiment de la ciutat. Així, doncs, participen en els intents de reforma municipal de Pere el Cereimoniós i prenen posicions, no sempre idèntiques entre ells, en el conflicte municipal del segle XV. Els ciutadans van tendir inicialment a contrarestar el transtorn de 1348 amb uns reajustaments, fets al marge de la corona i en benefici dels honrats, però ni el dèficit econòmic municipal, posat en evidència el 1380, ni els canvis en les estructures socials de la ciutat de la segona meitat del segle XIV permetien la continuació del domini exclusiu dels honrats en les decisions del govern de la ciutat. El descontentament dels mercaders i els menestrals trobà el suport reial, que facilità la formació d'un partit d'oposició i la configuració d'un programa de reforma municipal. Dins d'aquests contensiosos hi solem trobar notaris. D'entrada, ja hi eren per ofici, perquè el rei el 1386 va manar a tots els notaris de la ciutat que facilitessin, amb la seva actuació, el procés de reforma que endegaven mercaders i menestrals.⁵ Cosa que feren, com ho demostra tant l'activitat del notari Andreu Figueres, actuant com a escrivà del Consell de Cent, com la tasca del notari Guillem Pons, tot actuant com a escrivà reial, i com l'actuació del notari Pere Dalmau, síndic de la ciutat.⁶

Dins la comissió delegada pel Consell de Cent per a fer l'estudi dels capítols del projecte de reforma municipal, primer de 30 membres i després de dotze, a la comissió dels 30 hi hagueren els notaris Francesc Pons i Francesc de Muntalt i a la comissió més reduïda va quedar-s'hi Francesc Pons.⁷ En la composició del bloc reformador, la presència de notaris fou important per tal com la conselleria de designació reial va quedar obligada

3. Carme BATLLE, *La crisis social y económica de Barcelona a mediados del siglo XV*, Barcelona: CSIC, 1973, v. I, p. 76 i 79.

4. J. GÜNZBERG, *Los notarios y su organización...*, p. 55 i 59, tot seguint les *Rúbriques de Bruniquer*, indica que les primeres notícies de participació política dels notaris a la ciutat de Barcelona són de 1338 i el segle XIV es va consolidar la seva activitat en les institucions públiques.

5. BATLLE, *La crisis social y económica...*, v. I, p. 88.

6. BATLLE, *La crisis social y económica...*, v. I, p. 95.

7. BATLLE, *La crisis social y económica...*, v. I, p. 92-93.

a admetre una dotzena assessora, de composició revolucionària perquè, formada per dos ciutadans, dos mercaders, quatre artistes i quatre menestrals, capgirava la situació estamental. Dins d'aquesta dotzena revolucionària, hi havia Simó de Forest, dit «*lo prom*» pel fet de ser aquell any el cònsol dels notaris i, ja políticament veterà, perquè se'l troba al Consell de Cent des de 1360. També hi havia l'esmentat notari Francesc Pons.⁸ Ara bé, la mort de Pere el Cerimoniós, en ple procés de reforma, la deixà a mig fer. La ciutat recuperava els seus drets polítics fora de la intervenció reial i el nou privilegi electoral, a diferència del que proposava el projecte reformador, restringia la proporcionalitat entre els estaments. La vint-i-quatrena nomenada pel Consell de Cent, de la qual havia de sortir la dotzena electoral que contemplava la reforma de 1387, completada el 1388, ja partia de la idea de dos blocs formats, el primer, per ciutadans i mercaders i, el segon, per artistes i menestrals, en una composició favorable a la preponderància dels estaments superiors, 16 persones entre ciutadans i mercaders a parts iguals i 8 entre artistes i menestrals també a parts iguals.⁹

Si de l'intent de reforma municipal de 1386 passem a la reforma de la busca (independentment del paper obscur jugat pel governador Galceran de Requesens i els mètodes anticonstitucionals de què es valgué per esdevenir lloctinent, tot desplaçant la reina Maria), el cert és que el cop d'estat de la busca recollia aspiracions socials prou legítimes, al marge de la instrumentalització de la monarquia. Ja enmig del procés de reforma buscai-re es pot observar que els notaris hi eren, però no anaven a l'una. El 7 de març del 1454, amb un govern encara de transició, els consellers, «*per complaure molts buscaris*», desplaçaven diverses persones dels seus oficis en benefici d'unes altres. «*Levaren l'ofici que tenia en Berenguer Sabater, ferrer, de afinar los pesos e mesures e donaren-lo a-n Pere Anglès, speroner. Ítem, levaren l'ofici de sotz-síndich a-n Joan Brujo, notari* –escriu Jaume Safont–, *qui aquestes hores era en Nàpols per scrivà dels embaxadors de Barchinona, e donaren-lo a-n Joan Plana, notari e hu dels síndics de la buscha. E aquest mateix die levaren lo ofici de escrivà de les obres dels murs de Barchinona a-n Pere Rourich, e provehiren-ne lo capità de la buscha, ço és, en Pere Robió, mandrater, qui no sabia legir ne scriure mot*».¹⁰

8. BATLLE, *La crisis social y económica...*, v. I, p. 94.

9. BATLLE, *La crisi social y económica...*, v. I, p. 98-99.

10. SAFONT, *Dietari...*, p. 66-67.

És a través del *Llibre de les Jornades* del mateix Safont que és possible seguir el paper dels notaris dins els blocs municipals buscaire i bigaire.

El paper dels notaris a les institucions municipals baixmedievales de la ciutat i fins al segle XVI ha estat estudiat per Jordi Günzberg, que ha posat l'atenció en el procés d'institucionalització de l'ofici, en les pautes de la seva formació i en la implicació dels notaris en la política municipal per raons de formació professional,¹¹ una formació cada vegada més necessària en l'organització i la consolidació d'un poder públic per a la ciutat, a poder ser propi i separat del rei.¹² Això, segurament, explica l'articulació de dos tipus de notaris, els de Barcelona i els reials, els primers derivats dels privilegis reials dels monarques a les ciutats i, en aquest sentit, fruit de la «comunicació» d'una regalia que el rei mai no entengué com a concessió «privativa» sinó «cumulativa», és a dir, si més no compartida.¹³ Barcelona, lògicament, posà cura amb rapidesa a disposar d'un personal qualificat al seu servei. Així, la ciutat contempla per privilegi reial l'examen notarial com a única via d'accés a l'ofici (1337) i de l'activitat dels notaris de Barcelona emergeix, ben aviat, un col·legi notarial de defensa de la professió (1395). Els notaris reials perderen pes a Barcelona davant del que, em sembla, caldria considerar una ofensiva municipal i els reials no tingueren

11. J. GÜNZBERG, «La participación de los notarios en las principales instituciones políticas barcelonesas (siglos XIV-XV)», a *Barcelona. Quaderns d'Història*, 5. *El temps del Consell de Cent*, II. *La persistència institucional, segles XV-XVII*, Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2001, p. 47-55, i *Los notarios y su organización...* El primer estudi seriós sobre els notaris de Barcelona és degut a J. M. MADURELL MARIMON, R. NOGUERA DE GUZMÁN, *Privilegios y ordenanzas históricos de los notarios de Barcelona*, a *Centenario de la Ley del Notariado*, Barcelona: Junta de Decanos de los Colegios Notariales de España, 1965, v. II, t. I.

12. Caldria un estudi a fons en relació amb l'evolució d'aquests perfils i verificar el sentit de les seves baralles més enllà de l'aspecte corporatiu. El fet que, els anys vint del segle XVII, anys de tensió política general, es reanimés el conflicte pot ser una dada a retenir.

13. Domingo AGUIRRE, *Demostración eficaz y verdadera en què los notaris reals y públichs per todas las terras y dominacions del rey nostre senyor (que Déu guarde) y del Col·legi Real de Barcelona manifestan la insubsistència de las rahons en què los notaris públichs de la mateixa ciutat y son col·legi fundan una nova pretenció de que ells solament en sas clausuras poden intitularse públichs*, Barcelona, 27 juny 1690. Ramon Planes i Albets ha estudiat una pragmàtica de Felip II/III de 1620 tendent a voler reforçar el paper dels notaris de districte reial, «La pragmàtica de l'any 1620, de Felip II, sobre les notaries de districte del Principat de Catalunya i comptats de Rosselló i Cerdanya», a *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, Barcelona: Fundació Noguera, 1988, p. 211-218.

col·legi propi fins al 1544. La *Demostració eficaç y verdadera* del doctor Domingo Aguirre (27 juny 1690), un al·legat en favor de les prerrogatives dels notaris reials, permet observar com, d'ençà del segle XIV, la dinàmica de la professió notarial a Barcelona avança sobre la reial.

Les disposicions de Barcelona en relació amb els notaris reials, en el seu origen, no són, al meu entendre, meres limitacions formals, ni les rivalitats entre els dos cossos de notaris meres rivalitats corporatives, tal com sembla plantejar Günzberg, sinó fruit de les incompatibilitats que van emergint entre el poder reial i el municipal. Gradualment, la monarquia reaccionà a favor dels notaris de titulació reial, en matèria d'exàmens (1345) i en material col·legial (1544),¹⁴ els quals eren reforçats per privilegi del príncep Felip concedit des de Montsó el 15 de novembre de 1547.¹⁵ Aquest privilegi disposava «*que ningun notari pogués exercir la art de notaria dins la present ciutat que no hagués subit a examen en dit col·legi [reial]*», «*perquè may pogué ésser de la intenció del sereníssim senyor rey don Pere* –escriu Aguirre–, *ab dit son real privilegi dels dotze de las kalendas de juliol 1337, abdicar als notaris reals, per ell mateix creats y creadors la facultat de exercir la art de notaria dins dita present ciutat*». L'al·legat d'Aguirre fa evident la intencionalitat reial de 1547: «*fou molt de la intenció del dit sereníssim senyor rey don Felip [aleshores només príncep hereu] concedir dita gràcia al dit col·legi per ser de notaris reals, no volent que los demás exercissen dita art dins la present ciutat sens ésser primerament admesos en dit col·legi*».

Tot plegat fa pensar que, en el segle XVI, en els anys de govern de Felip I/II, com a príncep i com a rei, hi hagué una ofensiva reial, no sols des de la Capitania, des de l'Audiència o des de la Inquisició, sinó també des del cos de notaris, fet que potser explica l'emergència del conflicte entre ambdós

14. Segons Aguirre, amb l'erecció del col·legi reial de 1544 els seus col·legiats tingueren facultat «*de rèbrer actes privative ad alios quoscunque (gràcia tant especial que no fou concedida als notaris públics de Barcelona)*».

15. Confirmat a Montsó el 30 de novembre de 1585. Aguirre posa l'accent en el paper de la Cancelleria en l'administració de gràcia i justícia, «*que és lo mateix que cúria*», «*y així com és única la cúria o cancelleria, és també única la escrivania per lo despatx de sos negocis, com resulta de la Constitució 3, títol de dret de segell*» i fa un seguiment de la legislació relativa als escrivans de manament: cap. 40/1542; cap. 18/1547, constitució 15 del títol, i cap. 7/1564, constitució 21 del títol, i acaba remarcant el privilegi reial de 30-XI-1585, pel qual es donava «*facultat d'actuar en dita Real Audiència, així civil com criminal, al dit real col·legi de notaris públics reals de Barcelona privativament*», privilegi que per evitar inobservances fou confirmat per constitució 31/1599.

cossos de notaris dels anys vint del segle XVII i la contraofensiva dels notaris de Barcelona, tot pretenent que els notaris reials «*no podían rèbrer actes dins dita present ciutat*», pretensió que havia estat invalidada per sentència de l'Audiència (20-XI-1566). Encara confirma millor que darrere de les baralles entre els dos sectors de notaris no hi havia només una mera rivalitat corporativa el fet que, entre 1585 i 1599, la monarquia, primer per pragmàtica i després per constitució, atorgués als notaris reials la privativa de les escriptures de l'Audiència. La incompatibilitat entre funcions municipals i funcions reials és posada en evidència per les *Rúbriques de Bruniquer*, que dediquen tot el capítol quart del volum primer a manifestar, precisament, les ocasions d'«*inhàbils per exercir a la casa de la ciutat per ser oficials reials o de casa del rey*» o les afirmacions de la ciutat negant la condició de públics dels notaris reials, tot això en contrast amb les indicacions d'Aguirre, que afirma en els notaris reials una doble qualitat, són notaris de tota la terra i regnes del rei i, fins i tot, poden exercir a Barcelona «*privativament*» enfront dels altres notaris, i són escriptors del príncep i de la casa reial i Audiència privativament.

Les insaculacions de notaris a les bosses de la ciutat de Barcelona

Ara bé, la reforma municipal de Ferran II havia permès als notaris reials de participar amb drets propis en el poder de la ciutat, bé que en un nombre força inferior als notaris col·legiats de Barcelona. La meua intenció en aquest article és simplement fer un repàs als llibres de l'ànima de la ciutat de Barcelona, és a dir, a la matrícula d'insaculació de la ciutat per situar aquesta presència notarial, d'uns i altres, en l'estructura del poder municipal del segle XVII.

Els 144 escons del Consell de Cent de Barcelona sortien d'unes bosses que comptabilitzaven un total de 978 rodolins de persones insaculades. Dins d'aquest conjunt, els 54 rodolins dels notaris (39 per als notaris de Barcelona i 15 per als notaris reials) representaven un 5,52% de les persones insaculades com a jurats del Consell de Cent. Ara bé, l'estructura estamental de l'època, en situar els notaris a la bossa dels artistes, que comptabilitzava 124 rodolins¹⁶ i ofería a la bossa 32 dels 144 llocs del Consell

16. Els 124 rodolins de la bossa dels artistes estava repartida entre els 39 notaris de Barcelona, els 15 notaris reials més 19 rodolins per als adrogers i apotecaris, 19 per als apotecaris, 10 per als candelers de cera i 22 per als barbers o cirurgians. AHCB, C-VIII-2.

de Cent, atorgava de fet a aquella bossa, i als notaris de retruc, un 26% de possibilitats¹⁷ d'esdevenir jurats del Consell de Cent.

També els llibres de l'ànima de la ciutat de Barcelona verifiquen la presència tant dels notaris de Barcelona com dels notaris reials a les bosses d'insaculació del Conseller quint, és a dir, a la bossa dels artistes de 47 rodolins, repartits entre 18 notaris de Barcelona, 4 notaris reials, 14 adroguers o apotecaris, 9 barbers o cirurgians i 2 candelers de cera. A la primera meitat del segle XVII, els notaris que arribaren a ser consellers quint foren Galceran Sever Pedralbes dues vegades (1613, 1625), Antoni Tió (1623), Jeroni Bosch (1629), Joan Jeroni Talavera (1641), Francesc Pla (1642), Antoni Estalella (1643), Dídac Vilaseca (1644), Lluís Bataller (1645), Francesc Reverter (1647), Francesc Fitor (1648) i Josep Païssa (1650). Aquests 11 notaris (un d'ells va repetir) representen 12 anys de consellers quint notaris en cinquanta anys. Anant tot bé, doncs, la insaculació de conseller quint permetia unes perspectives de sortir del 24%. Ara bé, si només tenim en compte els anys sense conselleria sisena (1600-1640),¹⁸ les perspectives de sortir disminueixen fins al 10%.

Lògicament, l'escrivania de la ciutat era un ofici a mans dels notaris. Dels 24 llocs de la bossa d'escrivans i arxiver, 20 eren per als notaris de Barcelona i 4 per als notaris reials. Dels 30 llocs dels ajudants d'escrivà major, 25 eren per als notaris de Barcelona i 5 per als notaris reials. Encara, els notaris tenien drets a les bosses d'obers i d'administradors de places, bosses que compartien, amb l'estament d'artistes, de 45 llocs la d'obers i de 36 la d'administradors de places sense, sembla, indicar proporcions. Dels 24 llocs de notaris de la bossa d'obers artistes del període anterior a la insaculació de novembre de 1626, 9 eren notaris de Barcelona i 15 notaris reials. Dels 17 llocs que tenien els notaris a la bossa d'insaculació dels administradors de places anterior a la insaculació de novembre de 1626, 7 eren notaris de Barcelona, 9 notaris reials i 1 només consta com a notari a seques.

17. Joan Lluís PALOS, *Catalunya a l'Imperi dels Àustria*, Lleida, 1994, p. 477.

18. Josep M. TORRAS, *Els municipis catalans de l'antic règim. 1453-1808*, Barcelona, 1983, p. 73-74. El 30 de desembre de 1641, sota la pressió popular i en ple clima de guerra, es creà el sisè conseller menestral, una reivindicació secular que permeté als menestrals disposar de conselleria pròpia i deixar de compartir la conselleria cinquena amb els artistes. Després de 1652, la monarquia hispànica la mantingué, si més no, per populisme. D'altra banda, després de 1652, el nou clima polític i el control de les insaculacions per la monarquia desactivaven la perillositat de la reivindicació.

Encara, es troben notaris, en proporcions menors, a les bosses d'altres oficis de la ciutat, compartits amb els artistes i els menestrals, com ara la bossa de Credencer i Romaner (de 183 llocs), la bossa de Portaler i Cauquillador (de 285 llocs) i la bossa de Receptor i Palloler (de 136 llocs). En aquestes bosses, segons el llibre de l'ànima obert el 1626, els notaris en el moment d'encetar el llibre tenien 13 llocs a la bossa de Receptor i Palloler, 18 llocs a la de Portaler i Cauquillador i 18 llocs a la de Credencer i Romaner i en la seva major part eren notaris reials. Sembla com si les bosses més administratives tendissin a compensar el menor pes que els notaris reials tenien a les bosses de caràcter més polític.

La relació de les xifres de notaris localitzats per Josep Maria Madurell entre 1600 i 1713 amb la xifra de notaris insaculats en alguna o altra bossa, entorn més o menys d'aquestes dates,¹⁹ ens permet deduir que aproximadament un 88,63% dels notaris estaven insaculats en alguna bossa.²⁰ Ara bé, si verifiquem la proporció per bosses, a les bosses més significatives s'observa que un 57,54% estaven insaculats com a jurats del Consell de Cent, un 35,26% com a aspirants a conseller quint, un 28,30% com a escrivans majors, un 37,58% com a ajudants d'escrivans majors, un 29,69% com a obrers, un 23,89% com a administradors de places i, pel que fa a les bosses compartides, no sols amb els artistes, sinó també amb els menestrals, un 25,52% estaven insaculats a la bossa de credencers, un 19,25% a la de portalers i un 12,29% a la de receptors.²¹ És clar que molts estaven

19. Encara que la informació insaculatòria d'aquest article comença amb el llibre de l'ànima encetat el 1626, el volum recull les persones que ja es trobaven insaculades en aquesta data, malgrat que alguns podien haver estat insaculats abans del 1600 i que hi hagi algun cas que quedi perdut entre 1600 i 1626, segur però que foren molt pocs.

20. Això són aproximacions, però suposo que força ajustades. Tal com es pot comprovar al llistat de l'Apèndix, no tots els notaris insaculats en alguna bossa (uns 382) consten als llistats de Madurell (uns 431). A l'Apèndix es poden identificar els que hi consten i els que no, perquè els que hi consten porten la informació afegida dels anys en els quals exerciren l'ofici, segons els inventaris de Madurell. Josep M. MADURELL MARIMON, *Índice cronológico alfabético*, Barcelona: Colegio Notarial de Barcelona, 1950-1959, 3 v.

21. Si en lloc de relacionar les xifres de Madurell amb les xifres dels notaris insaculats per les esmentades bosses relacionem la xifra total de notaris insaculats, sigui quina sigui la bossa, amb les xifres de notaris de cadascuna de les bosses esmentades, la relació seria: la bossa del Consell de Cent amb el 64,92% dels notaris insaculats, la bossa de conseller quint amb el 39,79% dels notaris insaculats, la bossa d'escrivà major amb el 31,93% dels notaris insaculats, la bossa d'ajudants d'escrivà major amb el 42,42% dels notaris insaculats, la bossa d'obers amb el 33,50% dels notaris insaculats, la bossa de places amb el 26,96% dels notaris

insaculats a més d'una bossa, com es pot comprovar al quadre de l'Apèndix 1, amb notaris, entre d'altres, com ara Jaume Agramunt (a vuit bosses), Rafael Albià (a cinc), Esteve Gilabert Bruniquer i Joan Pau Bruniquer (també a cinc), Josep Ferrer (a set) o Francesc Fitor (a sis).

El seguiment del procés insaculatori a través dels llibres de l'ànima ens permet identificar la participació dels notaris en el poder municipal i ens obliga a identificar la relació nominal dels notaris insaculats. Ho he fet des de la insaculació de 1626 fins a la de 1713. El llibre de l'ànima que s'ha agafat com a punt de partida incorpora els noms dels notaris insaculats abans d'aquesta data i encara vius el 1626. És per aquesta raó que a la llista de notaris insaculats de l'Apèndix apareixen uns quants notaris dels quals només es pot especificar que foren insaculats abans de 1626.

Les insaculacions anteriors a la derrota de la Guerra dels Segadors permeten en certa mesura observar qui substitueix qui en el procés insaculatori, enllaç que desapareix amb el nou llibre de l'ànima que féu obrir Joan Josep d'Àustria, entre 1653 i 1654, després de la caiguda de Barcelona de 1652.

Les insaculacions del llibre de l'ànima de 1626 a 1651 tenen un sentit de cooptació més clar, en la mesura que les insaculacions estaven vinculades al funcionament institucional de la ciutat fora de qualsevol factor d'intervenció extern, és a dir, fora de qualsevol dependència o interferència de la monarquia. Aquesta independència institucional en el procés insaculatori desapareix o tendeix a difuminar-se amb la derrota de la Guerra dels Segadors,²² per tal com, d'ençà d'aleshores, funcionà la intervenció reial a través del Consell d'Aragó i la lloctinència.

insaculats, la bossa de credencer amb el 28,79% dels notaris insaculats, la bossa de portaler amb el 21,72% dels notaris insaculats i la bossa de receptor amb el 13,87% dels notaris insaculats. No he separat els proposats dels insaculats efectivament perquè la majoria, en un moment o altre, passaren de la condició de proposats a la condició d'insaculats.

22. Fernando SÁNCHEZ MARCOS, *Cataluña y el gobierno central tras la Guerra de los Segadores (1652-1679)*, Barcelona, 1983. Josep Maria TORRAS, «El control polític de les insaculacions del Consell de Cent de Barcelona (1652-1700)», a *Actes del Tercer Congrés d'Història Moderna de Catalunya*, Barcelona: Universitat de Barcelona, 1993, v. I, p. 457-468; Eva SERRA, «Catalunya després del 1652: recompenses, censura i repressió», *Pedralbes*, 17 (1997), p. 191-216; Eva SERRA, «El pas de rosca en el camí de l'austacisme», a *Del patriotisme al catalanisme*, Vic: Eumo, 2001, p. 71-103; Antoni SIMON, «1652. Entre la clemència i el càstig. Teoria i pràctica d'una repressió», a *Segon Congrés de Recerques Enfrontaments civils: postguerres i reconstruccions. Lleida, 10-12 d'abril 2002*, Lleida: Recerques Associació, 2005, p. 27-44.

Un cop d'ull a la relació de notaris insaculats entre 1625 i 1650 a la bossa de jurats del Consell de Cent ens permet observar, tant una notable diversitat de cognoms com l'existència d'algunes famílies amb una certa influència als rodolins notariais de la bossa d'artistes. Hi ha dos Aixada insaculats abans de 1626: Miquel Aixada, que mor el 1631, i Antoni Aixada, que deixa la bossa pel fet d'haver ascendit a la condició de ciutadà, raó per la qual el 1637 Onofre Personada passava a ocupar la seva vacant. Localitzem dos Bosch: Jeroni, mort el 1637, i Francesc, insaculat el mateix any substituint Pere Pau Oriol, mort també el 1637; trobem dos Païssa: Joan, ja insaculat el 1626, i Josep, insaculat el 1647; dos Riambau: Salvador, insaculat el 1639, i Pere, insaculat el 1651; dos Cortell: Climent i Dídac, i crida l'atenció que ambdós Cortell siguin insaculats el 28 de novembre de 1645, en plena Guerra dels Segadors; trobem dos Ribas: Jaume, insaculat el 1640, i Francesc, el 1646; dos Sallarès: Joan Vicens i Rafael Joan, el primer a la seva mort substituït (1627) per Antoni Seguí i de Capella i el segon, que el 1639 havia substituït Maties Amell, encara era viu i continuava insaculat el 1650. El cognom Bruniquer també tenia el seu pes. Ja no cal dir que, a l'inici del llibre de l'ànima de 1626, el famós notari de les *Rúbriques*, Esteve Gilabert Bruniquer, ja es troba insaculat i simultàniament també s'hi troba el seu fill, Joan Pau Bruniquer. Esteve Gilabert, a la seva mort, era substituït per Gervasi Verdera (1641) i Joan Pau Bruniquer, ascendit a la condició de ciutadà el 1644, deixava vacant el seu lloc. Trobem simultàniament insaculats dos Pastor: Pere Pau, que moria el 1631 i la seva vacant era ocupada per Francesc Fitor, i Francesc Pastor, insaculat el 1628 i que deixava vacant el seu lloc en ascendir, no sabem quin any, a la condició de ciutadà. També trobem dos Llunell: Pere, que ja consta insaculat el 1626, i Francesc Llunell, insaculat el 1639; tres Llentiscar: Jeroni, que ja el trobem insaculat el 1626, Miquel, que és insaculat el 1628, i Francesc, que ho fou el 1644;²³ dos Vidal: Joan Baptista, insaculat el 1642, i Francesc Jeroni, insaculat el mateix any; dos Serra: Miquel, insaculat el 1644, i Joan, insaculat el 1650. En alguns casos, la successió sembla de pares a fills o, si més no, entre membres de la mateixa família, com seria el cas de Francesc Torres, que el 1643 és succeït per Jaume Torres, i encara cal tenir present la constància d'un altre Torres, Lluís, ja insaculat el 1626. També hi ha suc-

23. És el notari, testimoni important de la Guerra dels Segadors, que ha estat bàsic en la crònica novel·lada o, millor dit, en l'assaig d'Albert GARCIA ESPUCHE, *El inventario*, Barcelona, 2001.

cessió familiar entre Onofre Soldevila, mort el 1646, i Josep Soldevila, insaculat el mateix any com a successor del mateix lloc. En d'altres casos, el cognom posa en relació els dos sectors de notaris. És el cas dels Fontana: Josep, que ja el trobem insaculat com a notari de Barcelona el 1626, igual que Dídac Fontana, però aquest segon, com a notari reial. El mateix passa amb els Prats: trobem un Joan Prats insaculat com a notari reial que mor el 1634 i Josep Prats, que és insaculat com a notari de Barcelona el 1644. Pel que fa a la bossa de consellers quint, hi trobem abans de 1652 dos Bosch: Francesc i Jeroni; dos Bruniquer: Esteve Gilabert i Joan Pau; dos Cortell: Climent i Didac, i dos Païssa: Joan i Climent.

Paga la pena observar que les substitucions no sempre són per mort del posseïdor del rodolí. Ja hem vist que el lloc podia quedar vacant per l'ascens a ciutadà honorat del titular, com són els casos d'Andreu Servat (1637), d'Antoni Aixada (1637), d'Antoni Seguí i de Capella (1639), de Francesc Pastor (1644), de Joan Pau Bruniquer (1644), de Lluís Bataller (1646) i de Lluís Colell (1647). El cas de Lluís Bataller ens permet observar que ràpidament degué ser insaculat, almenys a la bossa de conseller terç, perquè a través de les *Rúbriques de Bruniquer* veiem que el 1645 sortí extret conseller quint i el 1649 conseller tercer ja com a ciutadà.²⁴ D'altra banda, convé indicar que la majoria dels notaris que abans de 1640 eren ciutadans honorats els trobem assistint com a síndics de la ciutat a la multitudinària Junta de Braços o Corts de Pau Claris de 1640. Així, ens consten els casos d'Antoni Aixada, Gismond Bofill, Antoni Seguí de Capella, Antic Servat major i Antic Servat menor.²⁵

La Guerra dels Segadors i la derrota de 1652. Un nou llibre de l'ànima

La Guerra dels Segadors alterà les llistes del llibre de l'ànima. En primer lloc, d'aquest llibre es desprèn que els anys quaranta hi hagué dificul-

24. No és l'únic que en canviar d'estament passa a les bosses de la nova condició i repeteix càrrec des d'una bossa estamental diferent. És també el cas de Francesc Reverter, conseller quint en dues ocasions (1647 i 1658) i, un cop fet ciutadà, conseller primer el 1671. No he fet, però, el seguiment sistemàtic d'aquesta qüestió.

25. Joan F. CABESTANY, «Aportación a la nómina de los "ciudadanos honrados" de Barcelona», *Documentos y Estudios* (Instituto Municipal de Historia), X (1962), p. 9-61. Francisco José MORALES ROCA, *Próceres habilitados en las Cortes del Principado de Cataluña, siglo XVII (1599-1713)*, Madrid, 1983, v. II.

tats per cobrir les vacants, almenys pel que fa als notaris de Barcelona. El 1644, quedà sense cobrir la successió de Joan Pau Bruniquer, esdevingut ciutadà, i el llibre indica que restaven dues vacants més. El 1646, resta en blanc la successió de Lluís Bataller, fet ciutadà. El 1647, queden sense cobrir les successions de Rafael Pellisser per mort del titular, de Lluís Collell, fet ciutadà, i de Joan Roda per òbit del titular. Molt probablement la situació de guerra i la pestilència²⁶ podria explicar les vacants, així com la conjuntura políticomilitar podria explicar potser més d'una ciutadania.²⁷ Pel que fa al final del període del llibre de l'ànima de 1626-1652, interessa remarcar diverses desinsaculacions que cal atribuir a les lògiques represàlies dels moments crítics de la guerra, com ara la de l'any 1645-1646 i, en especial, la del setge de Barcelona.²⁸ El 26 de febrer de 1646 era executat a garrot Jeroni Fornells, batlle de Mataró, «*delat y enculpat de haver volgut trahir la ciutat de Barcelona. Aportaren-lo en un carretó fins a la plaça dels traydors*²⁹ y allí después li daren lo garrot y l'escortaren y llevaren lo

26. L'arribada de la pesta a Catalunya sembla un xic més tardana. La difusió al País Valencià començà el 1647, a Catalunya, al final de 1648, i es prolongaria fins a la fi de 1654. José Luis Betrán parla de pèrdues demogràfiques a Catalunya no inferiors al 15% (entre 58 mil i 66 mil sobre una població calculada en 475.000 habitants) i, en el cas de Barcelona, on la pesta hauria penetrat el gener del 1651, aporta les xifres, inflades, dels coetanis: 36 mil, segons Feliu de la Penya, i 40 mil, segons Parets, xifres que Betrán matisa amb fonts parroquials i hospitalàries. J. L. BETRÁN, *La peste en la Barcelona de los Austrias*, Lleida, 1996, p. 157-173. També PARETS, *Die-tari d'un any de pesta* (ed. i estudi a cura de James S. AMELANG i Xavier TORRES), Vic, 1989.

27. Els llibres de matrícula de la ciutat solen indicar l'any d'adquisició de la ciutadania honrada perquè, amb la nova condició, aquests notaris han de deixar vacant la plaça d'insaculació. Gairebé sempre els hem localitzat també en els treballs de F. J. Morales Roca. Els anys de la Guerra dels Segadors esdevingueren ciutadans honrats: Antoni Joan Fita (15-I-1644), Joan Pau Bruniquer (4-II-1644), Francesc Pastor (29-XI-1644), Lluís Bataller (28-VII-1646), Lluís Collell (13-III-1647) i Francesc Fitor (20-VIII-1650). MORALES ROCA, «Privilegios nobiliarios del Principado de Cataluña. Gobierno intruso de Luis XIII y Luis XIV (1641-1651)», *Hidalguía*, XXIV (1976), p. 673-688 i 849-864, i XXV (1977), p. 129-144 i 167-191. Al treball de Morales Roca consten més notaris esdevinguts ciutadans durant la Guerra dels Segadors, però no els trobem insaculats, aquests són: Narcís de Roger (protonotari apostòlic), Josep Vellet, Josep Albert, Jaume Congost, Miquel Joan Ferrer (notari d'Olot), Josep Montells, Josep Montells i Costells, Pere Joan Pellisser, Raimon Pellisser, Josep Peiret (notari de Terrassa) i Pacià Roca (protonotari del lloctinent de la Mothe).

28. El setge de Barcelona tingué lloc entre l'11 de juliol de 1651 i l'11 d'octubre de 1652. F. SÁNCHEZ MARCOS, *Cataluña y el gobierno...*, p. 39-53.

29. Durant la Guerra dels Segadors fou anomenada així la plaça de la Llotja de Barcelona, lloc on foren ajusticiats molts dels condemnats per traïció al rei de França i al Principat. Per la identificació de la plaça, vegeu DACB, v. XIV (1644-1649), p. 128, 148 i 175.

cap y'l posaren en una gabieta a la plasa dels traydors. Nostre senyor lo haja volgut trobar en estament de gràcia y guarde a tot christià de caure en semblants desdiches».

Aquesta és una de les primeres³⁰ notícies que el Dietari barceloní dona de la conspiració contra el rei de França de l'estiu de 1645,³¹ en la qual estava implicat el diputat eclesiàstic i, com a tal, president de la Diputació del general, l'abat de Galligans. El Consell de Cent del 14 de març de 1646 feia pública la conspiració: «*dimecres a XIII de dit [març] y hagué Consell de Cent en lo qual se tractaren en primer lloch matèries molt lamentoses per lo present principat de Cathalunya y en particular per la ciutat de Barcelona, que fou una conspiratió feta contra la present ciutat per alguns pocs temerosos de Déu y de la Justícia*». El batlle de Mataró, en plena tortura, havia denunciat la conspiració contra Barcelona i contra Mataró. «*En recompensa*», «*pel zel*» demostrat davant la notícia de la conspiració, el virrei Enric de Lorena, comte d'Harcourt, «*los feya saber [als consellers de la ciutat] que los caps de la trayció y conspiració contra dita ciutat eren mr Joseph Amigant, mr Joseph Ferrer, Onofre Aquiles, mercader, y Miquel Serra, notari de Barcelona, y altres y que los culpats eren molts [...]*».³² «*La mayoria de los conjurados detenidos* –escriu Josep Sanabre– *fueron encerrados en diferentes habitaciones del palacio del virrey, por no inspirar confianza las cárceles de la ciudad*».³³ Els interrogatoris anaren a càrrec dels jutges del reial consell, tinguts per més addictes al rei cristianíssim, sota la direcció del virrei i del visitador Pere de Marca. Foren condemnats a mort i executats, no sols el batlle de Mataró, sinó també el mercader Onofre Aquiles, Josep Amigant i Josep Ferrer, assessor i fiscal, respectivament, de la Diputació.³⁴ No fou el cas del notari Serra, que en canvi sí que fou desinsaculat. El 16 de maig del 1646, els consellers s'adreçaven al Consell de Cent, tot informant de les sentències i les diligències obertes. «*Sa alteza* –és a dir, el virrei, notificaven els consellers entre altres coses– *fou servit fer-nos a saber dias ha que Miquel Serra era un dels que sabían en la*

30. Durant l'any 1645 ja hi hagueren diverses execucions a garrot contra reus, alguns d'ells catalans d'elit, acusats de traïció.

31. Sobre la conspiració, vegeu Josep SANABRE, *La acción de Francia en Cataluña*, Barcelona, 1956, p. 330-334.

32. DACB, 1644-1649, v. XIV (Barcelona, 1913), p. 165-166.

33. J. SANABRE, *La acción de Francia...*, p. 333.

34. J. SANABRE, *La acción de Francia...*, p. 333. Aquiles era garrotat el 17 de març del 1646 i Ferrer i Amigant, el 7 i el 14 d'abril, respectivament. DACB, v. XIV, p. 168, 172 i 175.

conspiració concertada contra esta ciutat y axí VS^a veja lo que's deu fer acerca de dit fet». La situació del notari Serra no era singular. «*E lo present Consell féu la deliberació y conclusió següent: que las personas qui han comès crim de leza Magt., mencionades en las sentèntias legides al present Consell, que són Joseph Torner, ferrer, y Joseph Axut, vedrier, ab ditas sentèntias condemnats, y don Jaume Magarola, qui en rahó de dit crim se és assegurat ab pacte, y Miquel Serra, notari de Barcelona, qui és còmpli-ce ho hu dels caps de la conspiratió, sien encontinent desinciculades dels officis en què estan insiculades y borrades del llibre de la ànima y romputs y llansats los noms de las bossas y rodolins ha hont estan posats*».³⁵ Efectivament, els consellers, per deliberació del Consell de Cent del 7 de maig, en presència de dotze persones del Consell, entre les quals es trobava Joan Jeroni Talavera, també notari de Barcelona, procedien a desinsacular els esmentats i, entre ells, Miquel Serra.³⁶ «*Vuy, 16 de maig 1646 —diu per la seva banda el llibre de l'ànima— en virtut de deliberació feta en Consell de Cent [...] fou desinsaculat de la present bossa i borrat de l'ànima y llansat lo nom de Miquel Serra*». Miquel Serra no sols havia de ser desinsaculat de la bossa del Consell de Cent, sinó també de la bossa d'arxiver i escrivà major, i així com no ens consta cap recanvi per al lloc de Miquel Serra a la bossa del Consell de Cent, sí que ens consta el nom de Rafael Joan Sellarès per al lloc de la bossa d'escrivà major i arxiver.³⁷ La condemna de Miquel Serra és lleu en comparació amb les condemnes als conspiradors d'aquests anys, a galeres uns i a garrot d'altres. El 1654, Miquel Serra era recom-pensat i reinsaculat en la insaculació feta sota els decrets reials de Joan Josep d'Àustria, després de la caiguda de Barcelona, i més tard, el 25 d'abril de 1654, també el trobem actuant com a escrivà major de la visita del General, és a dir, com a escrivà major de la inspecció preceptiva triennal de la Diputació del General.³⁸

Més relleu en nombre tingueren les desinsaculacions del 1651, en ple setge de Barcelona. En la sessió de l'11 de setembre de 1651, els jurats del

35. Josep Torner i Josep Axut foren condemnats pel Reial Consell «*ad servitium regiarum tirremium remigando per triennium*», és a dir, a remar a les galeres reials per tres anys. DACB, v. XIV, p. 538-541.

36. DACB, 1644-1649, v. XIV, p. 541-542.

37. AHCB, *Consellers*, C-VIII-1, f. 184v.

38. *Dietaris de la Generalitat*, v. VI. *Anys 1644 a 1656*, Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2000, p. 56, 125, 590-600, 758, l.345, l.405-06, l.426 i l.460-70.

Consell de Cent deliberaren una àmplia desinsaculació que, lògicament, també afectà els notaris. De fet, aquesta desinsaculació és una resposta a la prèvia deserció dels afectats en ple setge, que s'havien absentat, tal vegada sobretot, per sostreure's de la pesta, perquè alguns tornaren i foren reincorporats a les bosses «*attès havían acudit a la deffensa de sa pàtria venint en la present [ciutat]*».³⁹ El 19 de setembre de 1651, es reunien els consellers i la dotzena nomenada pel Consell de Cent en compliment de la deliberació dels jurats «*pera desincicular las personas se trobàvan absents de la present ciutat*». El Consell de Cent havia elaborat un memorial on es feien més de 350 desinsaculacions, que no cal confondre, però, amb persones desinsaculades, per tal com molts titulars tenien rodolí en més d'una bossa.⁴⁰ Pel que fa als notaris, la desinsaculació afectà Joan Serra, Francesc Pla i Joan Baptista Gràcia, notaris de Barcelona, i Sebastià Costa, Jaume Bas, Jaume Vila i Pere Roca, notaris reials. Joan Serra, Francesc Pla, Joan Baptista Gràcia i Sebastià Costa foren desinsaculats de la bossa del Consell de Cent, de conseller quint, d'escrivà major i d'ajudant d'escrivà major; Sebastià Costa, a més, ho fou de la la bossa d'obriers artistes; els notaris reials Jaume Bas i Jaume Vila ho foren de la bossa del Consell de Cent i Pere Roca, de la bossa d'administradors de plaça.⁴¹ El llibre de l'ànima indica la crida contra els esmentats feta per la seva condició d'«*enemics de la pàtria*» i els desinsaculava tot usant la mateixa frase contundent en cada cas: «*en presència dels senyors consellers y dotsena fonch desinsaculat de la present bossa de Consell de Cent [o d'una altra qualsevol bossa], tret lo rodolí de aquella y borrat lo nom del present llibre de l'ànima lo avall scrit [...]*», i a continuació apareix la identitat del desinsaculat, el nom del qual és a més tatxat de la relació on havia constatat fins aleshores. Encara trobem una darrera desinsaculació. El 29 de febrer de 1652, per deliberació del Consell de Cent del 17 de gener, a pocs mesos de la caiguda de Barcelona, era desinsaculat Pau Passoles de la bossa de conseller quint i hem de suposar que de la de jurat del Consell de Cent, però en aquest cas al dietari barceloní no consten les circumstàncies ni la notícia.

39. Ho confirma el fet que el 7 de novembre del 1651 el Consell de Cent reposava persones desinsaculades a les seves bosses, però aquesta mesura afectà especialment els metges, els apotecaris i els cirurgians sota jurament «*que en temps de pesta no desempararan la present ciutat*», tal com el Consell de Cent havia deliberat el 19 d'abril i el 9 de maig. DACB, v. XV (1649-1652), p. 128-129, 137-138 i 214.

40. DACB, v. XV, 1649-1652 (Barcelona, 1916), p. 189-201.

41. *Ibidem* i AHCB, Consellers, 1-C-VIII-1 (1651).

L'entrada de Joan Josep d'Àustria a Barcelona fou l'inici de la tornada a l'obediència de bona part de Catalunya, i sobretot de Barcelona, a Felip IV. Tanmateix, la guerra continuava i la monarquia no estava en condicions de liquidar les institucions com havia de fer el primer Borbó hispànic amb la Nova Planta. El sistema insaculatori es mantingué com un aspecte inseparable de les institucions de govern: la Diputació del General, per una banda, i el Consell de Cent de Barcelona, per l'altra. Ara bé, un dels aspectes de la repressió,⁴² subsegüent a l'ocupació i l'obediència del país i la ciutat, fou, entre d'altres, el control de les insaculacions per part de la monarquia. Des de Madrid i amb data del 3 de gener de 1653, el rei Felip IV despatxava una carta a «*don Juan de Austria, mi hijo de mi consejo de estado mi capitán general de todas las armadas marítimas. Por los despachos que mandé embiaros en 26 de noviembre passado* –escriu– *visteys la resolución que tomé en las materias desse Principado y que aprové el perdón general que concedisteys en mi nombre a la ciudad de Barcelona. Y os dize [dije] que quedava mirando en lo que toca a la confirmación de sus privilegios, libertades y preheminentias para resolver, en esto y en los demás cavos de su memorial, dado por Francisco Puigjaner, su síndico, lo que pareciesse más conbeniente con deseo de su mejor bien seguridad, quietud y beneficio [...]*».⁴³ Entre aquestes decisions, en les quals primà una aparença de retorn a la situació anterior a 1640 combinada amb canvis substancials en la vida política del país i la ciutat, hi hagué el control de les insaculacions: «*assí mismo me reservo durante mi voluntad el hazer la insiculatión de las personas que huvieren de concurrir y tener los officios de gobierno de dicha ciudad, para los quales no han de poder ser admitidos ni insiculados sino los que jo nombrare, proponiéndome la ciudad, en los tiempos que se suele hazer la insiculatión, las personas más apropósito paraque, dellas o de otras, nombre jo las que me pareciere, las quales sólo tengan derecho a estar en las bolsas y concurrir a estos officios mientras jo no se los prohivo, pues, a más de que este mismo derecho tengo en las demás ciudades de la Corona, que con tanta pas se han conservado hasta ahora, se escusarán las emulationes que pueda haver entre los vesinos de essa ciudad assí insiculados como desinsiculados por ella en el*

42. Sobre la repressió a Catalunya després de la Guerra dels Segadors, vegeu F. SÁNCHEZ MARCOS, *Cataluña y el gobierno...*; J. M. TORRAS, «El control...»; E. SERRA, «El pas de rosca...», i A. SIMON, «1652. Entre la...».

43. DACB, v. XVI (1652-1658), p. 35.

*tiempo passado, eligiendo jo de todos como va dicho los que me pareciera más apropósito para su mejor quietud y sosiego y que con mayor çelo del bien de la misma ciudad la puedan gobernar».*⁴⁴

A partir d'aquell moment, anualment, en el cas de Barcelona, que és el que ens ocupa, apareixia el parer del rei en cada insaculació. «*Illtre marqués de Olias y Mortara primo, de mi consejo de estado, mi lugarteniente y capitán general* –reprodueix el 1661 el llibre de l'ànima de la ciutat de Barcelona–, *haviendo visto la proposición que los consellers desta ciudad de Barcelona ordenaron en 31 de agosto passado deste año para los lugares vacantes en las bolsas de consellers, Consejo de Ciento y demás officios de la casa de dicha ciudad asta el dicho día de 31 de agosto y la relación de cada uno de los propuestos que me remitisteys en carta de 15 passado, y teniendo también presentes los méritos de los demás que se han offrecido, he resuelto nombrar los que ha parecido conveniente en conformidad de la facultad que me reservé en la confirmación que concedí a la ciudad de sus privilegios, y son la personas siguientes*». En aquest cas, com a notari de Barcelona pel Consell de Cent que el rei nomenava, per ser insaculat en la insaculació del 16 de novembre de 1661,⁴⁵ fou Ramon Vilana Perles i Ribes, pare del jurista que havia de jugar un paper polític destacadíssim a la cort de l'arxiduc Carles a Barcelona, durant la guerra de Successió, paper que, amb més o menys fortuna, havia de continuar després a l'exili a la cort de Viena.⁴⁶ El rei, en aquest exemple de 1661, manava, com feia cada any d'ençà de 1654-55, que Vilana Perles i Ribes fos insaculat amb els que ja ho estaven, tot recordant que ho seria «*durante mi voluntad y mientras yo no se lo prohibiere y mandare otra cosa, por ser conforme a la reserva que me hize en la confirmación que concedí a la ciudad de sus privilegios que gozava antes de las alteraciones del año 1640*», tot fent referència, no sols a la carta reial de 1653, sinó també a dos despatxos relatius al tema de l'11 de novembre de 1654 i del 25 d'agost de 1655.⁴⁷

44. DACB, v. XVI (1652-1658), p. 36.

45. Any en el qual la monarquia ratificà la decisió del control de les insaculacions. Rosa M. ALABRÚS, *Felip V i l'opinió dels catalans*, Lleida, 2001, p. 42.

46. Ernest LIUCH, *L'alternativa catalana (1700-1714-1740). Ramon de Vilana Perlas i Juan Amor de Soria: teoria i acció austracistes*, Vic, 2000. A. GARCIA ESPUCHE, «Els Vilana Perlas i la casa del Regomir: del notariat al poder», *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XXI (2003), p. 267-319. J. ALBAREDA, *El "cas dels catalans". La conducta dels aliats arran de la Guerra de Successió (1705-1742)*, Barcelona, 2005.

47. AHCB, *Consellers*, C-VIII-2, f. 264r.-268v.

Ja ha estat estudiat el procés selectiu que aquesta mesura comportà, així com el servilisme que engendrà envers la corona. El mateix text de 1661 ja indica que la corona tindria present tant la proposta de la ciutat com la via de les peticions particulars que li arribessin.⁴⁸ Tot plegat comportà, després de la caiguda de Barcelona, l'apertura d'un nou llibre de l'ànima, és a dir, una insaculació nova de cap a peus. Té un cert interès la possibilitat de verificar les continuïtats, les persones substituïdes i les noves insaculacions. El procés fou lent i, de fet, la nova insaculació es desenvolupà entre el març-novembre de 1653 i el novembre de 1654.⁴⁹ Es pot parlar de continuïtats, de substitucions per raons polítiques i de dificultats per omplir les bosses, tant per raons polítiques com per raons de mortalitat.

Els noms dels habilitadors d'aquesta nova insaculació, és a dir, els noms de la dotzena institucional que sempre s'havia fet càrrec de l'execució de la insaculació, ja no foren decidits pel Consell de Cent com havia estat habitual, sinó que foren nomenats per Joan Josep d'Àustria, això sí, seguint la normativa estamental. Entre els tres artistes foren nomenats dos notaris de Barcelona: Joan Pau Bruniquer i Bartomeu Plea. Ambdós estaven insaculats en l'etapa anterior i ambdós lògicament foren reinsaculats. La relació de notaris insaculats a la bossa de conseller quint és la més pertinent de ser analitzada. La nova bossa permet observar l'existència de reinsaculacions immediates (1653-1654) de persones ja insaculades a l'etapa anterior; així, a més dels dos notaris habilitadors esmentats, és a dir, a més de Joan Pau Bruniquer i Bartomeu Plea, trobem també reinsaculats els notaris de Barcelona Antoni Estalella, Joan Baptista Gràcia, Onofre Personada, Francesc Reverter, Josep Soldevila i Didac Vilaseca, i els notaris reials Jaume Agramunt, Sebastià Costa i Josep Païssa. En total són 11. D'aquests onze, només dos, Sebastià Costa i Joan Baptista Gràcia, havien patit la

48. Aquest material es troba als lligalls del Consell d'Aragó que fou, en definitiva, l'organisme que va fer i desfer en matèria d'insaculacions durant la segona meitat del segle XVII, sense oblidar el paper supervisor del lloctinent pel que fa a les propostes de la ciutat. F. SÁNCHEZ MARCOS, *Cataluña y el ...*; J. M. TORRES, «El control...»; E. SERRA, «El pas de rosca...».

49. El seguiment des dels llibres de l'ànima de la nova insaculació permet observar cinc fets: l'existència de reinsaculacions de persones desinsaculades en l'etapa anterior, l'existència de reinsaculacions sense cap connotació política anterior, l'existència de nous insaculats, la desaparició de noms insaculats en l'etapa anterior i la incapacitat d'aquesta primera nova insaculació de cobrir tots els llocs disponibles. En part això es pot observar a través del quadre de l'Apèndix 1.

desinsaculació del final de la guerra, la de 1651, i la resta no tenen cap detall de connotació política. Al costat d'aquests es fan tres noves insaculacions: Pere Màrtir Ferrer, Antoni Portell i Miquel Serra, notaris de Barcelona tots tres. Miquel Serra, tal com ja s'ha explicat, havia estat desinsaculat el 1646, però de la bossa de jurat del Consell de Cent i de la bossa d'escrivà major, ja que no estava insaculat per la bossa de conseller quint com esdevé ara. Tot i així, en aquesta insaculació d'urgència, la bossa de conseller quint només assoleix 14 llocs entre notaris de Barcelona i notaris reials, el nombre, doncs, no arriba als 22 notaris estipulats per la bossa de conseller quint, és a dir, no arriba als 18 notaris de Barcelona i als 4 notaris reials disposats per la normativa. No s'arribarà als 18 notaris de Barcelona i als 4 notaris reials fins a la insaculació de 1656. Una part dels que hi havia hagut a la vella bossa de conseller quint i eren encara vius no foren, però, reposats; així, els notaris de Barcelona Lluís Bataller, Josep Prats, Joan Ramon Rafeques, Rafael Móra i Francesc Morell, ni tampoc els notaris reials Climent Cortell i Dídac Cortell.⁵⁰

Els lligalls del Consell d'Aragó ens han fornint un memorial de 1655 que ens permet, si més no, situar el clima que envoltà les primeres insaculacions després de la caiguda de Barcelona.⁵¹ El filtre selectiu és primmirat. Pel que fa als notaris, només es fa referència explícita a Francesc Llentisclar⁵² i a Miquel Serra. El primer, com a poc afecte i en observació: «*Francisco Llentiscla, notario de Barcelona, fue desinsaculado por afecto a Fransiya y aunque después acá no ha obrado mal, todavía parece que se puede dejar de insacular*». El veto li fou alçat el 1656. La relació del Consell de Cent verifica que, qui més qui menys, tothom havia estat o estava sota sospita i són proposats tots aquells dels quals «*no se tiene noticia aian obrado mal ni bien*». Només en el cas de Miquel Serra es fa explícita referència que és home de confiança. «*Es muy afecto. Ha padecido grandes trabajos y persecuciones de los ministros de Francia y ha perdido hacienda*». Ara bé, la mateixa memòria indica que a la bossa de notaris de Barcelona del Consell de Cent hi ha 28 vacants encara pendants d'omplir i sense persones disponibles, i només se'n

50. Els notaris Dídac Cortell, Rafael Mora i Francesc Morell no consten a la llista de notaris dels inventaris de Madurell.

51. ACA, Consell d'Aragó, llig. 249/77: *Memoria y lista de los lugares vacantes por insecular en las bolsas de conselleres, Consejo de Ciento y demás oficios*. Apèndix 2.

52. Ja he fet referència a la crònica-assaig d'A. GARCIA ESPUCHE, *El inventario...*, elaborada a partir de textos d'aquest notari.

proposa un: Jaume Corbera, del qual «*no se tiene noticia aia obrado mal ni bien*» i que efectivament apareix insaculat el 1655 a la bossa de jurats del Consell de Cent. Pel que fa a la bossa de notaris reials del Consell de Cent, el memorial indica que hi ha vuit vacants i proposa Jaume Vila, Francesc Ribes, Pere Trelles, Climent Cortell i Joan Cortés, és a dir, hi ha vuit vacants i només se'n proposen cinc, entre ells Joan Cortés, que «*sirve con satisfacción en el criminal*». ⁵³ D'aquests, trobem com a reinsaculats Francesc Ribes i Pere Trelles, a més d'Antoni Joan Cortés, que havia estat desinsaculat de la bossa d'obers el 1651, i Jaume Vila, que és un nou insaculat. En canvi, Climent Cortell no ens consta reinsaculat a la bossa de jurat del Consell de Cent.

No insistirem en la qüestió. El llistat de notaris insaculats de l'Appendix primer i la transcripció del Memorial del Consell d'Aragó de 1655, pel que fa als notaris, ens informen també de la situació d'aquests a la resta de bosses.

El nou llibre de l'ànima en haver-se trencat la cooptació directa ja no informa mai tan bé sobre els òbits ni qui succeeix qui. Tampoc és viable des del llibre verificar si en tot moment les bosses foren completes, és a dir, si tingueren tants rodolins com contemplava la normativa. Ara bé, en els primers anys no tot devia ser fruit del control reial: la mortalitat de la pesta devia haver jugat també el seu paper. Que hi havia pressa a omplir les bosses ho demostra la insaculació de Bernard Llentisclar, forçosament parent del Llentisclar depurat el 1653-54. Aquesta insaculació s'intentà fer el 1657, encara fora de l'edat reglamentària de l'aspirant (trenta anys), i calgué esperar l'any següent per fer-la efectiva. Però també ben aviat hi ha símptomes que indiquen que les bosses són completes. Hi ha anys que no hi ha cap insaculació de notaris de Barcelona a la bossa del Consell de Cent. En els casos de 1659 i 1662, potser encara s'explica per raons de buit demogràfic i política de depuració. Però més endavant, els anys 1667, 1672, 1677, 1678, 1681, 1685 i 1691, caldria atribuir-ho al fet que les bosses són plenes. Els notaris reials, en disposar de menys rodolins, comptabilitzen molts més anys sense insaculació. ⁵⁴ El llibre de l'ànima, pel que fa per exemple a les

53. Víctor Ferro ja ens ha explicat que, a partir de 1654, calgué admetre persones que, per llurs funcions en el període històric anterior, haurien estat considerades inhàbils, és a dir, no haurien pogut ser admeses per raons d'incompatibilitat. V. FERRO, *El Dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Vic, 1987, p. 248.

54. No hi ha insaculació de notaris reials del Consell de Cent els anys 1658, 1659, 1660, 1662, 1668, 1669, 1670, 1673, 1675, 1677, 1678, 1680, 1681, 1683, 1684, 1685, 1687, 1693, 1697, 1698 i 1699.

insaculacions de notaris de Barcelona com a jurats del Consell de Cent, mostra algunes irregularitats: per insaculacions de persones sense domiciliació (Francesc Llauder, 1664, i Francesc Falgueres, 1682), per alguna insaculació fora d'edat (Vicent Gavarró, 1665) o alguna reiteració insaculatòria, com en el cas de Jaume Corbera (1654 i 1655) o de Josep Quatre-cases, que, insaculat el 1655, se'l volia tornar a insacular el 1665, o de Francesc Cotxet, que, ja insaculat el 1669, se'l volia tornar a insacular el 1671. Hi ha dos insaculats el 1682 encapçalats amb un quòndam: Marià Massip i Esteve Corts. Irregularitats que també trobem entre la matrícula a jurats pel Consell de Cent dels notaris reials: Francesc Leonart és insaculat sense lloc (1657), Francesc Cassanyes és insaculat el 1663 sense ser de l'estament, Antoni Fabra és insaculat dues vegades el 1664 i el 1665 i Jaume Sahonech és insaculat el 1665 i no ho pot ser per no ser notari reial col·legiat.⁵⁵ D'altra banda, hi ha la presència d'homònims segurament erronis, com ara Maties Marsal, 1666 i 1669; Francesc Llauder, 1664 i 1673; Jacint Sescases, 1670 i 1680; Francesc Falgueras, 1682 i 1686, i Jeroni Brotons, 1688 i 1693. Cal suposar que el control insaculatori devia fer menys domèstic el procés i, per tant, més freqüents els errors.

Com passa a la primera meitat del segle XVII, i en algunes ocasions reiterant persones o cognoms de l'etapa anterior, apareixen força cognoms de notaris repetits a la bossa de jurats del Consell de Cent.⁵⁶ Així, Soldevila, amb dos Josep (1653 i 1696) i un Francesc (1663); Ferrer, amb un Pere Màrtir (1654), un Josep (1654) i un Jaume (1655), el Josep, notari reial; Vila, amb un Santiago (1655), aquest reial, un Bonaventura (1664), un Pere Màrtir (1689) i un Josep (1711), aquest dos darrers també reials; Ribes, amb un Francesc (1655), un Joan (1680) i un Pere Pau (1690), Jaume i Pere Pau, notaris reials; Serra, amb dos Miquel (1654 i 1686), un Joan (1650) i un Francesc (1696); Sayós, amb un Jaume (1654) i un Gaspar (1688); Móra, amb un Josep (1655), un Gabriel (1686) i un Miquel (1687); Sallarés, amb un Rafael (1656) i un Josep (1693); Rondó, amb un Jaume (1656) i un Marià (1688); Borràs, amb un Jacint (1656) i un Jeroni (1696); Guiu, amb un Joan (1660) i un Jeroni (1683); Torres, amb un Francesc (1663), un Bonaventura (1666), un Francesc Bonaventura (1693) i un Francesc, menor

55. Val a dir que les raons al·legades en els casos de Cassanyes i Sahonech no ens són ben bé aclarides.

56. És cert, però, que en alguns casos es tracta de cognoms molt comuns que potser, no necessàriament, han d'indicar vincles familiars.

(1696); Fabra, amb un Anton (1664) i un Joan Pere (1682), ambdós notaris reials; Gavarró, ambdós de nom Vicent (1665 i 1692); Simon, un Francesc (1666), un Tomàs (1684) i un Josep (1698); Duran, amb un Joan Delmàs (1668) i un Francesc (1697); Fontana, amb un Josep (1664), un Lluís (1670) i un Josep Francesc (1709); Cortés, amb dos Francesc (1674 i 1680), un Joan (1655) i un Lluís (1679), aquests dos darrers notaris reials, i Galí, amb un Jeroni (1675) i un Josep (1699).

Des de 1641, sota el signe de les pressions de la guerra, s'havia aconseguit la conselleria sisena. Assolida la llunyana aspiració del conseller sisè, s'acabaren els torns anuals entre menestrals i artistes que, fins aleshores, havia imposat el fet de compartir la conselleria cinquena. Felip IV, després de 1652, no s'atreví a suprimir la conselleria revolucionària sisena de 1641. D'altra banda, tampoc no li calia, es podia permetre el luxe de conservar-la perquè el control de les insaculacions i el nou clima polític posterior a 1652 ja garantia prou l'ordre monàrquic. Això permeté que s'incrementés l'extracció de consellers notaris d'ençà de 1641. Des d'aleshores hi hagueren consellers notaris molt sovint i només l'heterogeneïtat de la bossa d'artistes explica que no fos anual. Entre 1641 i 1713 foren consellers quint els notaris següents: Joan Talavera⁵⁷ (1641), Francesc Pla (1642), Antoni Estalella (1643), Dídac Vilaseca (1644), Lluís Bataller (1645), Francesc Reverter en dues ocasions (1647 i 1658), Francesc Fitor (1648), Josep Païssa dues vegades (1650 i 1656), Bartomeu Plea (1653), Josep Boleda (1655), Pere Trelles en dues ocasions (1660 i 1670) essent també al mateix temps escrivà i secretari del consell de la ciutat, Joan Pau Bruniquer en dues ocasions (1664 i 1668), Joan Baptista Vidal (1665), Ramon Vilana Perles i Ribes (1667), Bonaventura Torres (1669), Jacint Borràs (1672), Josep Quatrecaes Sala (1674), que morí abans d'acabar el mandat i era succeït per Antoni Llemosí, cirurgià, Joan Guiu (1675), Josep Ferrer (1676), Miquel Fontcuberta (1680), Jacint Sescases (1684), Francesc Cotxet també en dues ocasions (1686 i 1691), Francesc Cortés, major (1687), Bartomeu Roig (1698), Marià Rondó (1702), Isidre Famades i Morell (1705), Pau Pi (1707), Rafael Albià (1708), Francesc Rossinés (1709), Manuel Rossell (1710) i Josep Galí (1712). Encara Bruniquer ens indica l'existència d'un Francesc Antoni Vidal, notari, que no tinc insacu-

57. Cal observar que Joan Jeroni Talavera fou el primer conseller quint amb l'existència ja de conseller sisè menestral. El passamaner Andreu Saurina fou el primer conseller sisè menestral.

lat i que no trobo a les relacions de Madurell, extret com a conseller quint el 30 de novembre de 1713 i que per la caiguda de Barcelona l'11 de setembre de l'any següent no va cloure mai el mandat. En aquesta etapa de 1641 a 1714, les possibilitats d'esdevenir consellers quint entre els notaris assolí el 50,68%.

Les insaculacions del primer Felip IV/V i la Guerra de Successió

Amb l'entronització del primer Borbó, aquest no farà més que acollir-se, segons despatx de 29 de novembre de 1701, a la reserva de Felip III/IV tot fent referència a les instruccions a Joan Josep d'Àustria de 1653 i als despatxos d'11 de novembre de 1654 i de 25 d'agost de 1655, «*y las demás órdenes que en esta materia fue servido de dar*».⁵⁸ Per tant, el novembre de 1701, el nou monarca manà al comte de Palma insacular la llista proposada i acceptada l'agost de 1700, en el període encara sota la lloctinència del príncep Darmstadt. El de Palma, lloctinent que havia substituït a Darmstadt, posà en execució la insaculació. Felip V procedí «*en conformidad de la facultad que la magestad del serenísimo rey don Phelipe quarto mi bisabuelo (que santa gloria haya) se reserva en la confirmación y concessions que hizo a la ciudad de sus privilegios*», «*todos los quales [...] es mi voluntad que sean insaculados y concurran con las demás personas que ya lo están en dichas bolsas respective, y que unos y otros sólo tengan derecho a estar en ellas durante mi voluntad y mientras yo no se lo prohibiere y mandare otra cosa por ser conforme a la reserva que el [...] rey don Phelipe quarto mi bisabuelo (que santa gloria haya) se hizo en la confirmación que concedió a esa ciudad de los privilegios que gozava antes de las alteraciones del año 1640*».⁵⁹ Felip V, en el cas de Barcelona, sembla mantenir la matrícula de l'etapa de Carles II fent alguna depuració i l'anà renovant i depurant al seu gust al compàs dels fets i de les vacants per òbit o depuració del titular.⁶⁰ D'altra banda, sempre es féu el sord a les demandes

58. AHCB, *Consellers*, C-VIII-6, f. 11r.-17v.

59. AHCB, *Consellers*, C-VIII-6, f. 11r.-17v.

60. "[...] *Amados y fieles [vasallos] nuestros* —deia el rei el 29 de novembre de 1701—. *Hasse recibido la proposición que entregasteis al príncipe Armestat anterior en esos cargos del conde de Palma para llenar los lugares vacantes en las bolsas de los conselleres, Consejo de Ciento y demás oficios de la Casa de essa Ciudad hasta el día último del mes de*

de recuperació de la lliure insaculació que les institucions catalanes feren en el curs de la cort general de 1701-1702.⁶¹ La llista d'insaculats de l'Apèndix I permet observar aquesta continuïtat i la renovació de vacants i verifica que les desinsaculacions de Felip V del 6 i 7 de febrer de 1705 no afectaren cap notari.⁶²

La Guerra de Successió tornà a alterar el ritme de les llistes. L'onze d'octubre arribaven oficialment les capitulacions de lliurament de Barcelona per part del virrei Francisco de Velasco a mans de l'arxiduc Carles III, «*no obstant que ditas capitulacions públicament se venían ya per la present Ciutat*». ⁶³ El rei, que es trobava a la torre Lladó, a tocar del monestir de Santa Eulària a Sarrià, fins el dissabte 7 de novembre no feia la seva entrada pública a la ciutat i el jurament preceptiu.⁶⁴

El canvi de rei, entre el 3 d'octubre i el 7 de novembre de 1705, comportà un gran desgavell a les bosses d'insaculació.⁶⁵ El 17 de novembre,

agosto del año próximo passado de 1700, y haviéndola visto y tenido presentes los méritos de los sujetos que contiene la dicha proposición y otros que han concurrido, y, suplicándome les mande insacular, he resuelto, en conformidad de la facultad que la magestad del señor rey don Phelipe quarto mi bisabuelo (que santa gloria haya) se reservó en la confirmación y concessión que hizo a la ciudad de sus privilegios, nombrar a los que se han tenido por a propósito y son los siguientes [...]». AHCB, Consellers, 1-C-VIII-6, f. 11r.-17v. Cap notari no havia estat afectat pel decret de desinsaculació de 21-V-1700, decret que fou anul·lat pel capítol 87 de les Corts de 1701-02.

61. Jaume BARTROLÍ I ORPÍ, «La cort de 1701-1702: un camí truncat», *Recerques*, 9 (1979), p. 57-75. J. ALBAREDA, *Els catalans i Felip V*, Barcelona, 1993, p. 70-90.

62. Són desinsaculats de les bosses de la Ciutat i de la Diputació, per ordre reial, el 6-II-1705: el doctor don Plàcid Copons, el doctor Francesc Toda i Gil i el doctor Josep Minguellà; el 7-II-1705 són desinsaculats: don Bonaventura de Lanusa, canonge de Tarragona, don Francesc Nicolau de Sant Juan, don Josep d'Oliver, don Felip Ferran i de Sacirera, don Josep de Terré i de Granollacs, Josep Bru i de Banyuls, Joan Llinàs, Josep Bòria i Gualba i el doctor misser Joan Baptista Reverter; el 17 de febrer de 1705: Ignasi Bòria i Gualba, en lloc de Josep Bòria i Gualba; el 29 de març de 1705, en relació amb l'empresonament de Pau Ignasi Dalmasses, el rei mana posar-lo en llibertat, desinsacular-lo i desterrar-lo a Burgos. AHCB, 1-C-VIII-6, f. 79-85.

63. DACB, XXV, p. 53.

64. DACB, XXV, p. 70. El 28 de novembre hi ha un jurament de fidelitat dels tres comuns, p. 79-80, però ja hi havia hagut l'habitual jurament el dia 7 de novembre en fer l'entrada a la ciutat.

65. Això explica que la proposta del *Memorial dels llocs vacants des de primer de setembre fins 20 de novembre del corrent any 1705* no s'hagués fet efectiva com s'indica al marge del memorial: «*Esta proposición no ha tingut efecto, que han de restar los llocs per consellers veniders de 1706*». AHCB, Consellers, 1-C-VIII-12/2-12-2.

per decret del 14 de novembre de 1705, el nou monarca ordenava reposar a les bosses de la ciutat els rodolins dels desinsaculats per Felip V el 6 i 7 de febrer: «*Vuestra magestat manda a los il·lustres y fieles consellers de Barcelona restituhian los desinsiculados a sus officios*». «*Dit dia —escriu el Dietari— reberen los excel·lentíssims senyors consellers un decret de reintegració en sos puestos dels que·s trobàvan desinsaculats de las bolssas i officis de la present casa per lo duch d'Anjou*».⁶⁶ Com que no havia estat desinsaculat cap notari, tampoc n'hi trobem cap de reposat. Al costat de la disposició del 14 de novembre n'hi hagueren d'altres.⁶⁷ Aquí vull destacar, sobretot, el decret de 24 de novembre de 1705, que els consellers reberen de la mà del protonotari Ramon Vilana Perles i Camarasa. En aquest decret, Carles III, tal com havia fet Felip V, s'acollia a les disposicions de Felip IV, «*mi bisabuelo*», i prenia diverses decisions segons la reserva adquirida «*en el juramento de mi ingreso*». La informació del Dietari de la ciutat és molt lacònica pel que fa a la qüestió: «*Dimecres, a XXV de dit [novembre]. En est dia, vingué en casa de la Ciutat un decret real acerca de las insaculacions y és cusit en lo Llibre de Decrets en la Escrivania Major*».⁶⁸ El decret distingeix entre els subjectes desautoritzats a ser proposats per als llocs vacants i els subjectes remoguts.⁶⁹ Els notaris exclosos

66. Aquestes restitucions es troben a DACB, XXV, p. 74-75, i coincideixen amb les desinsaculacions que figuren al llibre de l'ànima de l'AHCB, *Consellers*, 1- C-VIII-6, a les quals ja s'ha fet referència. De tots els desinsaculats esmentats anteriorment, sembla que només sigui el doctor Francisco Toda y Gil l'únic insaculat a les bosses de la ciutat, perquè és l'únic del qual consta la restitució a les bosses, en concret a la bossa d'obrers.

67. La documentació de l'AHCB i, en concret, una nota del comte d'Ansfeld o Uhlefeld, el lloctinent del nou rei, escrita en català i sense data precisa, en fer referència a les bosses de consellers en cap, segon i tercer, ens assabenta de l'existència de diversos decrets que cal considerar-los més aviat disposicions fetes sobre la marxa, a mesura que calia actualitzar les bosses segons la nova situació. Fins a la nova insaculació general de 1707 (feta després de la cort general de 1705-06), l'actualització de les bosses degué ser un procés complex, doblement complicat pel fet que el canvi de rei tingué lloc en ple calendari d'insaculació. El text del comte d'Ansfeld és una mica críptic, però sembla voler dir que, pel que fa a les bosses de consellers en cap, segon i tercer, el nou monarca, en decrets de 13 d'octubre i 3 de novembre (és a dir, decrets anteriors a la seva entrada a la ciutat), s'havia conformat amb la proposta dels consellers, però que posteriorment, el 20 de novembre de 1705 i el 27 de gener de 1706, havia estat revisada. No sembla que aquestes disposicions del 13 d'octubre i el 3 de novembre afectin les bosses d'artistes. AHCB, *Consellers*, 1-C-VIII-6.

68. DACB, v. XXV (1705-1706), Barcelona, 1972, p. 78.

69. Aquesta distinció sembla voler discernir entre persones de perfil conegut i persones pendents de revisió i, això, no exclou una tercera llista, la de les anul·lacions dels insaculats

o desautoritzats de poder ser proposats per a cap vacant foren Pere Abadal, Pere Pau Fontanet, Josep Huguet, Josep Mas, Jeroni Planes, Marià Ros i Francesc Serra. Però, també, en base a la reserva de 1653, el decret disposava «remover a los que no se han juzgado a propósito» i, pel que fa als notaris, aquests eren: Josep Cervera i Ferrer, Joan Pere Fabra, Jaume Fàbrega, Francesc Móra i Pere Màrtir Vila. Desautoritzats o remoguts, tots ells saltaren d'una bossa o altra. Curiosament, el portantveu de la resolució reial era Ramon Vilana Perles i Camarasa, el fill del notari insaculat el 1661. Vilana Perles i Camarasa segurament degué tenir un paper important en la selecció.

A excepció de Francesc Serra i de Pere Pau Fontanet, que eren notaris de Barcelona, la resta de notaris afectats per la depuració, tots, sembla, són notaris reials. Marià Ros fou desinsaculat de conseller quint; Pere Abadal, d'administració de places; Pere Pau Fontanet no l'he sabut trobar insaculat a cap bossa fins al 1707, la qual cosa fa suposar una mesura eventual preventiva; Jeroni Planes era desinsaculat de la bossa d'obrer, d'administració de places, de credencer-romaner i de portaler-cauquillador; Josep Huguet ho era de la bossa d'obrer; Francesc Serra era desinsaculat de jurat del Consell de Cent, d'ajudant d'escrivà major i de la bossa de conseller quint; Joan Pere Fabra ho era de la bossa de jurat del Consell de Cent, de la de conseller quint i de la de portaler i cauquillador; Francesc Móra, de la bossa de conseller quint, de la d'administrador de plaça i de la de receptor i palloler; Josep Mas, de la de jurat del Consell de Cent, de la d'ajudant d'escrivà major, de la d'obrer, de la d'administrador de plaça i de la de portaler i cauquillador; Josep Cervera i Ferrer, de la bossa d'administrador de plaça; Pere Màrtir Vila, de la de jurat del Consell de Cent, de la d'escrivà major i de la de portaler i cauquillador, i Jaume Fàbrega, de la bossa de jurat del Consell de Cent, de la bossa d'obrer i de la de receptor i palloler. Tots els insaculats quedaven, doncs, també exclosos dels oficis de per vida en els quals haguessin sortejat, *«y que cobren los salarios y gages acostumbrados conforme se platicó en las desinsaculaciones de Felipe IV»* de l'any 1653. Els llocs desinsaculats quedaven vacants en espera de nous proposats. Per més precaució, l'arxiduc Carles III resolía també anul·lar les

a l'etapa del primer regnat de Felip V (1700 i 1705). L'Apèndix 3 és una transcripció parcial del document i només transcriu la llista completa de les persones desautoritzades a ser proposades per a insacular. La relació aplega 52 persones, tots els afectats, i no només els notaris.

insaculacions fetes pel duc d'Anjou com a Felip IV/V, tot deixant les bosses tal com estaven el dia de la mort de Carles II, i renovar totes les insaculacions fetes entre el 1700 i el 1705. Signava la disposició de Carles III el protonotari Ramon Vilana i Perles i els vídits eren signats per «*Thomas, cancellarius*», i Alemany Descatllar, «*pro Thesaurario generali*».⁷⁰

El dia 28 de novembre de 1705 sortien del Consell de Cent els noms dels dotze habilitadors de les insaculacions a fer, entre els quals es trobaven els notaris de Barcelona Domingo Rojas, Pau Pi i Tomàs Simon. Les vacants creades pel decret de desinsaculació de 24 de novembre de 1705 i per la decisió d'anul·lar les insaculacions fetes després de la mort de Carles II, engendraren una llista de propostes segons decret del 14 de desembre del mateix any que, en part, confirmaren els que ja hi eren, a excepció eventualment dels desinsaculats per decret explícit. Pel que fa als notaris, la llista de l'Apèndix 1, permet observar el procés de reconstrucció de les insaculacions entre el 24 de novembre i el 14 de desembre del 1705.

Carles III, a la cort general de 1705-1706, retornava la llibertat d'insaculació a les institucions catalanes, però seguí reservant-se el dret de desinsaculació,⁷¹ que, almenys pel que fa als notaris, no sembla que l'hagués de posar mai en pràctica.

Els treballs reunits en les *Actes del Primer Congrés d'Història del notariat català* ja ens demostraren l'important paper en la cultura històrica, literària i jurídica dels notaris al llarg de la història catalana. Sebastià Solé i Pere Verdés, ponents del Congrés, hi remarcaren també el paper dels notaris a la política catalana. En la guerra de Successió, al costat de la causa de l'arxiduc, destacaren principalment Joan Francesc de Verneda,

70. AHCB, *Consellers*, I-C-VIII-4. Ramon Vilana i Perles és Vilana Perles i Camarasa.

71. P. VOLTES BOU, «Las Cortes tenidas en Barcelona por el archiduque Carlos de Austria en 1705-06», *Boletín de la Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXVIII (Barcelona, 1959-1960), p. 41-74. *Ibidem*, «La Cort de Barcelona de 1705-1706», a *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional*, Barcelona, 1991, p. 190-191. Mònica GONZÁLEZ, «Les institucions catalanes durant la Guerra de Successió: Les corts de 1705-1706», *Pedralbes*, 12 (1992), p. 383-388. J. M. TORRAS I RIBÉ, *La Guerra de Successió i els setges de Barcelona (1697-1714)*, Barcelona, 1999, p. 158-162. J. M. BRINGUÉ, P. GIRE, G. MARÍ, M. PÉREZ LATRE, J. PONS, E. SERRA, «Els comuns a les corts generals del segle XVIII», a *preactes del Congrés L'aposta catalana a la guerra de Successió (1705-1707)*, v. I, p. 253-29. D'altra banda, en relació a les insaculacions de la ciutat de Barcelona durant els anys de l'arxiduc, ens consta un document de dubtes de la dotzena de l'habilitació que comprèn els anys 1707-1711, en el qual no consten noms però sí alguns dubtes concrets dels habilitadors, AHCB, *Consellers*, VIII-7.

protonotari del consell d'Aragó, i el seu cunyat Ramon Vilana Perles i Camarasa, fill de notari i ell mateix notari, a més de jurista. Ramon Vilana Perles i Camarasa, primer, actuà com a protonotari a la cort general de 1705-1706 i, després, esdevingué secretari d'estat dels afers hispànics, condició que mantingué prop de l'emperador a l'exili de Viena. Encara es podria afegir la presència d'un exiliat qualificat, Domingo Aguirre, que si bé sembla no pertànyer, ni personalment ni per vehicle familiar, al ram de la notaria, s'havia implicat el 1690 a favor dels notaris reials. En la causa filipista, expliquen S. Solé i P. Verdés, el contrapunt de Vilana Perles i Camarasa fou Salvador Prats i Matas, fill d'un notari de Figueras, secretari de Berwick al final de la guerra i un dels que intervingueren en la redacció de les capitulacions de Barcelona de 1714. Salvador Prats no és cap notari insaculat, però sí que hi ha dos Prats notaris, insaculats la primera meitat del segle XVII, i un Rufasta Prats, a la segona meitat, tot i que el caràcter comú del cognom no permet fer massa conjectures.

És evident que la tasca de la notaria, ben propera a l'exercici de la propietat, l'ordre i la legalitat, havia proporcionat un personal ben dotat procedent dels sectors plebeus.⁷² La possibilitat de la gestió política a través, no sols de les funcions de l'escrivania reial, sinó molt especialment a través de l'exercici polític i municipal, forçosament els hauria afegit, a les seves qualitats professionals, dots d'actuació política. Ramon Vilana Perles i Ribes, el pare de Vilana Perles i Camarasa primer marquès de Rialp, estava insaculat a la bossa de jurat del Consell de Cent, a la bossa de conseller quint (1661), a la bossa d'escrivà major, a la d'ajudant d'escrivà major i a la d'obers i, el 1667, havia sortit extret com a conseller quint.⁷³ La insaculació no deixava de ser una possibilitat de gestió pública que devia contemplar tot insaculat i posava oficis i professions plebees en una cursa d'interès polític. Res més curiós que observar com la condició de ciutadà, adquirida el 1681 per Vilana Perles i Ribes, posava la seva vacant d'obrer a mans d'un barber. Vilana Perles i Ribes, dins d'una bossa d'artistes, no

72. La lectura completa del llibre de l'ànima permet observar la coincidència de cognoms en el si de les bosses, no sols entre artistes, sinó també amb els cognoms de les bosses de menestrals insaculats.

73. Cal tenir en compte que el present treball només s'ha centrat en les insaculacions i, pel que fa a les extraccions, només les de conseller quint. Un treball complementari seria verificar les extraccions i l'actuació que se'n derivava a través del dietari i les deliberacions, si més no.

havia fet més que compartir la possibilitat de l'exercici públic amb adroguers, barbers i candelers de cera. És clar que això no vol dir personal sense pes econòmic. Garcia Espuche ha verificat els vincles entre notaris en el cas de Ramon Vilana Perles i Ribes i les connexions existents, pel que fa a aquest nucli notarial, entre feina, matrimoni i negoci entre ells i amb famílies mercantils. Efectivament, tots els notaris que identifica Garcia Espuche, tant del grup del notari Francesc Reverter, sota el paraigua del qual hi troba Vilana Perles i Ribes, com del grup del mateix Vilana Perles i Ribes, sota el paraigua del qual troba Rafael Albià o Carles Garau, els trobem insaculats a les bosses de càrrecs i oficis de la ciutat.⁷⁴ El mateix Garcia Espuche identifica el caràcter austriacista del cercle, des del qual més d'una família havia passat de la condició notarial a la condició de juristes i des d'on pogué emergir el Vilana Perles i Camarasa secretari de Carles III. Potser l'aposta austriacista, o millor dit d'opció catalana, de molts notaris explicaria que, entre protocols notariais de notaris de Barcelona, s'hagi pogut trobar correspondència prohibida pel fet de procedir de territoris sota sobirania de Carles VI anterior a la Pau de Viena de 1725. Antoni Navarro, un dels destinataris d'aquestes cartes, publicades per Agustí Alcoberro, era també un notari insaculat.⁷⁵ El salt del notari a la ciutadania com un fet no pas exclusiu ni sorprenent, com es desprèn del repàs de la llista de notaris insaculats, posava les bases perquè un brot del cercle, a més de notari, esdevingués doctor en Drets i pogués aprofitar la conjuntura política per esdevenir protonotari a la Cort General de 1705-06 o fos insaculat a la bossa de diputat militar de la Diputació el 1711,⁷⁶ sense oblidar, sobretot, la seva condició de secretari de Carles III, que fa del cas Vilana Perles i Camarasa

74. Garcia Espuche cita formant part d'aquest nucli sota el paraigua dels Reverter notaris: Miquel Reverter (que formà part de la Junta que el 1652 lliurava Barcelona a Joan Josep d'Àustria), Miquel Camarasa (sogre de Vilana Perles i Camarasa), Miquel Marqués, Pere Trelles i Ramon Vilana Perles i Ribes i, dins el nucli de Vilana Perles i Ribes, Rafael Albià, Carles Garau, Vicent Badia, Joan Francesc Verneda (gendre de Vilana Perles i Ribes, pare i cunyat del secretari de Carles III), Francesc Minguella, Francesc Falgueras i Josep Llaudador de Satorra (també gendre de Vilana Perles i Ribes i cunyat del secretari). Tots ells estaven insaculats en bosses de la ciutat. Això explica les diverses funcions que exerciren a la vida política i administrativa de la ciutat. A. GARCIA ESPUCHE, «Els Vilana...».

75. Agustí ALCOBERRO, «Exili exterior i exili interior: una correspondència austriacista inèdita (1721-1724)» *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XXI (2003), p. 321-360. *Ibidem*, «Cantant les absoltes a Alberoni. Dos poemes clandestins de la resistència austriacista a Felip V (1719-1720)», en premsa.

76. ACA, Generalitat, G-82-5, 1711.

un cas especial. Tot i així, no es pot descartar el pes de la seva condició familiar de notari insaculat, ni de la gestió de conseller quint del pare, ni les seves connexions entre la notaria, les escriptures del món econòmic i el poder municipal, per situar la seva trajectòria singular cap a home d'estat. La successió dinàstica a Catalunya esdevingué un moment clau d'alternativa nacional i de relleu de les classes socials en el poder institucional català, des d'una perspectiva social i territorial.⁷⁷ En aquest sentit, els notaris podrien haver tingut un cert joc. Els treballs sobre el moment polític permeten espigolar el paper de compromís d'alguns notaris de Barcelona o forans. El desembre de 1701, entre d'altres, era detingut pel virrei borbònic Velasco el notari Francesc Duran, per negar-se a trencar amb el secret deliberatiu del Consell de Cent i Duran és un insaculat de les bosses de la ciutat. Joaquim Albareda també ens parla d'opinions prou significatives, com la d'un canonge filipista, confident de l'intendent del Rosselló De Quinson, segons el qual tots els notaris de la Plana de Vic eren desafectes al rei Borbó.⁷⁸

La dimensió pública que podien adquirir els oficis civils, entre d'altres els notaris, en el model polític català, al costat del negoci mercantil, pot ajudar a explicar més d'una escalada política d'una família o més d'una trajectòria singular d'un personatge, i això per la porositat social del sistema polític. Malgrat rigideses estamentals i corporatives, la ciutadania honrada era un ariet poderós que permetia trencar muralles i el sistema institucional facilitava la fluïdesa entre oficis, poder econòmic i funció pública.

77. En aquest sentit han incidit els treballs de Pierre Vilar, Joaquim Albareda i Rosa M. Alabrús amb matisos propis. P. VILAR, *Le Manual de la Companyia Nova de Gibraltar, 1709-1723*, París, 1962; J. ALBAREDA, *Els catalans...*; R. M. ALABRÚS, *Felip V i l'opinió...*; A. SIMON, *Construccions polítiques i identitats nacionals. Catalunya i els orígens de l'estat modern espanyol*, Barcelona, 2005, i E. SERRA, «Una alternativa nacional sota l'aparença de conflicte dinàstic», *Papers del Museu d'Història de Catalunya*, 15 (gener 2006), p. 2-12.

78. J. ALBAREDA, *Els catalans...*, p. 153 i 131. Albareda també cita un tal Cassanyes, notari, segurament parent del notari Francesc Cabanyes insaculat, actuant a la Plana de Vic en connexió amb Puig de Perafita, de Vic (p. 176), i a Gabriel Rossines, notari, entre els conjurats contra els Borbó de 1704 (p. 138), segurament parent de Francesc Rossines, insaculat.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

Notaris insaculats a les bosses dels càrrecs de govern i dels oficis de la ciutat de Barcelona, 1626-1713*

B = notari de Barcelona / R = notari reial / C = notari causídic / Not = notari. C de C = Consell de Cent / Ins = insaculació / X = insaculat, però no en sé l'any / Desin = desinsaculat / Rein = Reinsaculat / [¿?] = quan els anys d'exercici de l'ofici segons Madurell no coincideixen del tot amb les dades dels llibres d'insaculació / Q = conseller quint / 1630/1654 = insaculat el 1630, en suspens arran de la disposició de 26-IX-1652 i del decret de 3-I-1653 i insaculat o reinsaculat el 1653-1654 / 1690/1707 = insaculat el 1690 i reinsaculat en el nou llibre de l'ànima de 1707 / Prop 14-XII-05/1707 = proposat per a ser insaculat el 14-XII-05 i insaculat el 1707 / Observacions = detalls informatius. Els llibres insaculatoris informen de ciutadanes que no hem pogut datar.

* El llibre de l'ànima inicial de la recerca comença el 1626 i inclou els notaris insaculats amb anterioritat sense indicar la data d'insaculació. La documentació anterior a 1626 no té la mateixa qualitat i és molt menys completa. El present quadre ha estat confeccionat amb la documentació següent: AHCB, Consellers, 1-C-VIII-1 (1626-1651); 1-C-VIII-2 (1653-1699); 1-C-VIII-3 (1654); 1-C-VIII-4 (1654); 1-C-VIII-6 (1700-1706); 1-C-VIII-8 (1707-1713); 1-C-VIII-9 (1707-1713); 1-C-VIII-10 (1707-1713); 1-C-VIII-11 (1707-1713) i 1-C-VIII-12/2, docs. 12/2-12-2, 12/2-12-3, 12/2-12-4 i 12/2-12-13 (1705-1706).

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri-và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Abadal, Ignasi	R					1703					
Abadal, Pere 1682-1713	R						X				24-XI-05: desautoritzat i desin.
Alevall, Esteve	R									1636	1645, òbit
Avellà, Francesc	B			1655	1655						
Abrell, Pasqual 1689-1699 [¿?]	R	1688/1707			1707				1695		
Agramunt, Jaume 1602-1630 [¿?]	R	1631/1654	1631/ 1653-54	abans 1626/1654	1630/1654	1631/1654	abans 1626	abans 1626		abans 1626	No coincideix amb dates de Ma- durell. Són persones diferents?
Aixada, Antoni 1617-1645	B	abans 1626			1634						13-I-1619, fet ciutadà
Aixada, Miquel 1585-1631	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626				1631, òbit
Albià, Rafael 1673-1717	B	1680/1707	1684/ 1707 Q: 1708	1684/1707	1685/1707		1681/1707				
Alomar, Joan 1673-1682	B	1680		1675	1676	1679					
Alsina, Joan	not					1651	1654				
Amell, Maties 1603-1639	B	abans 1626			abans 1626		abans 1626				
Amigó, Jeroni	not								1627		
Andreu Joan	not								X		1651, òbit
Aquiles, Francesc 1612-1649	B	1638	1638		1634		1642?				1649, òbit. Dubtes amb el nom de 1642
Arbós, Josep	R	1690/1707				1686/1707					
Armengol, Rafael 1659-1700	R				1691			1694	1689	1687	

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Babot, Francesc 1708-1751	R						1708				
Badia, Jeroni 1659-1677	not					1666		1668			
Badia, Vicent 1678-1681	B	1682									
Balaguer, Antoni	R	abans 1626						abans 1626			1631, òbit
Baró, Joan Baptista	R					abans 1631		abans 1626	abans 1626	abans 1626	1640, òbit
Baró, Joan Lluís	R								abans 1626		1622, òbit. Aplegat per error al volum de 1626 i tatxat en constatar que ja havia mort.
Barrot, Rafael 1601-1628	B	abans 1626				abans 1626				abans 1626	1628, òbit
Bas, Jaume 1633-1681	R	1640/ 1654	[1640?]/ 1656			1654		1671		1655	Desin. el 1651
Bassa, Daniel	not						abans 1626				
Bataller, Lluís 1641-1668	B	1641	1644 Q: 1645		1646			X			28-VII-1646, fet ciutadà. El 1649 és extret conseller terç
Batlle, Dionís 1620-1627	B				abans 1626						1633, òbit
Batlle, Ramon 1633-1649	B	1639	1641	1634	1639	1644					
Bofill, Gismond	R					abans 1626	abans 1626	abans 1626			30-X-1630, fet ciutadà
Boleda, Josep 1648-1666	B	1655	1655 Q: 1655	1655	1650? 1654?		1648/ 1654				

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Bonastre, Tomàs	not								1665		
Bori, Francesc	not							1628	1637		1642, òbit
Borràs i Vinyals, Jeroni 1690-1704	B	1696	Prop. 20-XI-05	1692		Prop. 14-XII-05	1696				
Borràs, Jacint 1645-1706	B	1656	1656 Q: 1672	1661	1654		1662				
Borràs, Joan	B				1651						
Borrell, Jaume	not							1690			
Bosch, Francesc	R	1637	1644	1640	1646		1630	1630		1637	1648, òbit
Bosch, Isidre	not									1651	
Bosch, Jeroni 1601-1640 [¿?]	R	abans 1626	abans 1626 Q: 1629		abans 1626	abans 1631	abans 1626	abans 1626	abans 1626		1638, òbit
Bosom, Guillem 1696-1718	R	Prop. 14-XII-05/ 1709	Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05							
Brossa, Elies 1674-1742	R				X/Prop. 14-XII-05						24-XI-1705: ins. anul·lada
Brotons (Bretons), Jeroni 1685-1730	B	1688/ 1707	1694/ 1707	1695/ 1706	1702/Prop. 14-XII-05/ 1707		Prop. 14-XII-05/ 1707	X			Torna a aparèixer insaculat com a jurat del C de C el 1693. 24-XI-1705: ins. anul·lada. El 28-XI-06 és escrivà major i secretari de la Ciutat
Bruguera, Joan 1700-1736	B	1705/ 1707					Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05			
Bruguera, Salvador 1693-1704	B				1698						

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Bruniquer, Esteve Gilabert 1590-1641	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626					1641, òbit
Bruniquer, Joan Pau 1621-1659 Fill d' Esteve Gilabert Bruniquer	B	abans 1626/ 1654	1628/ 1653 Q: 1664 1668	abans 1626/ 1654	abans 1626/ 1654	1654					4-II-1644, fet ciutadà. Un dels 12 habilitadors de la insaculació de 1653-54 per nomenament de Joan Josep d'Àustria. El 1658 per error se'l volia tornar a insacular al CC.
Cabrer, Pau 1688-1725	B	1694/ 1707	Prop. 14-XII-05				1707				
Calders, Francesc 1617-1646	not						1637		1641		1646, òbit
Camarasa, Josep	R							X			1640, òbit
Camarasa, Miquel	R							abans 1626			1625, òbit. Això explica que, en el volum obert el 1626, el seu nom sigui tatxat.
Camarasa, Miquel	R							1637			
Carbonell, Pere 1594-1629	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626					1629, òbit
Carreras, Salvador 1699-1703	B				Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05	X			
Casanoves, Francesc 1631-1650	B	1632							1642		1651, òbit
Caselles, Francesc 1617-1631	B	abans 1626									1632, òbit
Cases, Lluís 1675-1714 [¿?]	R	1694/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707		1694/ 1707	1684/ 1707			1683		Tal vegada el 1705, òbit

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri-và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Cases Bosch, Salvador 1706-1713	R	1711					Prop. 14-XII-05				
Casetes, Jeroni 1689-1729	R	1707						1708	1711		
Cassani, Antoni 1705-1732	B				Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05					
Cassanyes, Francesc 1653-1689	R	1663	1688 no entra			1663	1658		1660	1660	CC: 1663 es diu «no és de l'estament». El 1689 el lloc de Cons. Q per a Gabriel Móra, not de B
Castellar, Nicasi	B	1626	1631	1626	1628						1634, òbit
Castells, Domingo (Miquel Domingo? Miquel?)	R	1639					1636				1640, òbit. El 1639 porta el nom de Miquel Domingo i el 1636 només el de Miquel
Cerdà, Onofre o Onofre Sardà	R						1697/1707	1696	Prop. 14-XII-05		
Cervera, Josep 1643-1673	R	1656					1694				24-XI-1705: ins. anul·lada
Cervera i de Ferrer, Josep 1686-1712	R						X				24-XI-1705: remogut i desin.
Coll, Enric 1613-1650	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1631					1650, òbit
Coll, Lluís 1618-1666	R								abans 1626		
Coll, Salvador	B									1689	
Coll Baró, Francesc	R							abans 1626			1633, òbit
Collell, Lluís 1618-1656	B	abans 1626	1634					1643			13-III-1647, fet ciutadà
Colom, Josep	R								1694		

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Colomé, Joaquim 1601-1613	B	abans 1626									
Cols, Esteve 1678-1701	B	1689				1688			1687		
Comas, Nadal	R					abans 1626		abans 1626	abans 1626	abans 1626	1648 òbit
Comdor, Joan Baptista 1659-1691	R	1666			1671			1685	1685		
Comelles, Jeroni 1627-1639	R	1630		1636		1634				1633	1639, òbit
Comes, Cristòfor	C		1707					1709	1713		
Comes, Esteve	R					1698					
Congost, Antoni	R	abans 1626						abans 1626	abans 1626	abans 1626	1633, òbit
Congost, Ramon 1653-1713	R	1671/ 1707					1690/ 1707		1686		
Corbera, Jaume 1642-1686	B	1654-1655	1663								
Cortell, Bernat 1621-1627	R								abans 1626		1634, òbit
Cortell, Climent 1601-1674	R	1645	1651					1645		1651	
Cortell, Dídac	R	1645	1651					1645		1651	
Cortés, Fèlix 1707-1739	B				1709						
Cortés, Francesc (major) 1670-1714	B	1674	1681/1707 Q: 1687	1688/ 1707	1671/ 1707						

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Cortés, Francesc (menor?) 1731-1733 [¿?]	B	1680									
Cortés, Joan o Antoni Joan 1639-1668	R	1655				1644					El 1651 és Desin. d'obrer Joan Cortés.
Cortés, Josep	not					1676					De decret
Cortés, Melcior 1676-1702	R			1686				1698		1679	
Cortés i Marcer, Lluís 1668-1707	R	1679/ 1707			1686/ 1707	1675/ 1707	1676/ 1707	1684			1707, òbit. 1675, 1676, 1679 i 1686 consta només com a Lluís Cortés.
Cortés i Oriol, Melcior 1689-1726	R	Prop. 14-XII-05	1686/ 1707	1707	1707	1707	1707	X			
Corts, Qº Esteve	B	1682									Consta com a quòndam [¿?]
Costa, Esteve? 1627-1639	B				1638						
Costa, Félix 1699-1735	R					1698/Prop. 14-XII-05/ 1707	1701/Prop. 14-XII-05/ 1707		1697	1693	24-XI-1705: ins. anul·lada
Costa, Francesc	B	1707									
Costa, Sebastià 1613-1664	R	abans 1626/1654	1648/ 1653-54	1645/ 1654	1631/ 1654	abans 1626/1654					Desinsaculat el 1651
Cotxet, Francesc 1660-1703	B	1669	1671 Q: 1686 1691	1670	1669		1666	1685	1687		Segons Madurell: Cotxet i Solerferran. El 1671 per error se'l volia tornar a insacular a CC.
Creus, Josep 1692-1709 [¿?]	B	1697	1701/ 1707		1694			X/1707			1705, òbit. El 1707 insaculat per error
Curus? Carus?, Joan Ventura	R	1638									

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri-và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Cussana, Fèlix 1692-1720	B	1695/ 1707	1707				1695	1709			
Dagui, Francesc 1650-1686	B	1663	1664	1671	1657/ 1673						El 1657 sembla que queda pendent la insaculació perquè «no té domicili»
Déu, Joan	R								abans 1626	abans 1626	
Duran del Mas, Joan 1659-1672	B	1668	1669		1671						
Duran, Francesc 1695-1718	B	1697/1701/ Prop. 14-XII-05/ 1707		1701/ Prop. 14-XII-05/ 1707				1708			Dues insaculacions de jurat del CC? Detingut per Velasco el 1704 i 24-XI-1705: ins. anul·lada
Eixarch, Francesc	not								abans 1626		1626, òbit
Eixarch, Rafael	B	1655		1656	1655/1664						
Escardó, Josep	C		1707								
Estalella, Antoni 1609-1652	B	abans 1626/ 1654	abans 1626/ 1653 Q: 1643			1644/ 1654		1644			
Estrada, Pere Jaume	R									1629	1641, òbit
Fabra, Anton o Antoni 1663-1685	R	1664	1679	1667	1665		1665				Es repeteix la insaculació a CC el 1665
Fabra, Joan Pere 1675-1708	R	1682	1682						1694		24-XI-1705: remogut i desin.
Fàbrega, Jaume 1663-1710	R	1674				1682				1682	24-XI-1705: remogut i desin.

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Falgueras, Francesc 1671-1709	B	1682/ 1707			1688/ 1707						Havia estat insaculat de jurat del CC el 1679 però li mancava domicili. El 1686 torna a aparèixer a la insaculació del CC
Famada, Antoni 1612-1651	R	1633									
Famada, Bernat 1661-1696	R	1667					1674		1689		Casà una filla amb Honorat Pallejà, conseller tercer cessat pel CC per haver-se atribuït l'èxit de la Cononela contra el setge de Barcelona de 1704. El pare d'Honorat Pallejà era argenter de Perpinyà, lligat a interessos francesos
Famades i Morell, Isidre 1710-1740 [¿?]	B			1702/Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707		24-XI-1705: ins. anul·lada
Famades, Francesc	B	1686									
Famades, Isidre 1672-1714	B	1679/ 1707	X/1707 Q: 1705	1707	1707	1681/ 1707	1707	Prop. 14-XII-05			28-XI-1706 signa com a conseller Q una minuta de proposta d'insaculació
Famades, Josep 1704-1712	B			Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05/ 1707		Prop. 14-XII-05		
Farinas, Joan	B	1654									
Farriol, Joan	R							abans 1626	abans 1626		1645, òbit
Ferran, Francesc 1708-1764	B			1707			1710				
Ferran, Jeroni	B			1650/1654	1650/1654		1649				

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Ferran, Josep 1680-1727	B	1689/ 1707	1694/ 1707	1688/ 1707	1681/ 1707						5-XII-1706, fet ciutadà
Ferrer, Jaume	B	1655									
Ferrer, Josep 1648-1683	R	1654	1664 Q: 1676	1651/ 1657	1651/ 1654	1654	1654		1651		
Ferrer, Pere Màrtir 1646-1683	B	1654	1653	1654	1654	1654					
Ferrer i Orriols, Jaume 1634-1646 [c?]	R	abans 1626	1638				abans 1626				1644, òbit
Fita, Antoni Joan 1607-1644	B	abans 1626	abans 1626	1638	abans 1626	abans 1626					1644, fet ciutadà i òbit
Fitor, Francesc 1628-1657 [c?]	B	1631	1636 Q: 1648	1626/ 1654	1631/ 1654	1631/ 1654		abans 1626			20-VIII-1650, fet ciutadà
Font, Miquel 1650-1663	B	1655	1657	1655				1655	1655		Torna a aparèixer a la insaculació del CC de 1658
Fontana, Domingo 1581-1625	R	abans 1626			abans 1626	abans 1626	abans 1626				1630, òbit
Fontana, Francesc Josep 1615-1652	B	abans 1626	1634	abans 1626	abans 1626						
Fontana, Josep 1657-1688	B	1664	1672	1658			1661				
Fontana, Josep Francesc 1706-1750	B	1709			1709						
Fontana, Lluís 1670-1706	B	1670		1686	1670						
Fontana, Pere Pau	R					1698					
Fontanet, Pere Pau	not					1707					24-XI-1705: desautoritzat i desin.

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Fontcuberta, Francesc	not									1665	
Fontcuberta, Miquel 1657-1688	B	1668	1675 Q: 1680	1669	1669	1681		1681	1668		
Forcada, Josep 1649-1661	R	1654			1651/ 1654	1654	1654		1651		
Forés Cortell?, Bernat 1687-1728	R	1700/Prop. 14-XII-05/ 1707				1710			Prop. 14-XII-05	X/Prop. 14-XII-05	24-XI-1705: ins. anul·lada
Forés i Cortell, Josep	R	Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05						X/Prop. 14-XII-05	X/Prop. 14-XII-05	24-XI-1705: ins anul·lada
Forés i Montagur, Joan 1656-1668	R	1657			1657		1658				
Fornés, Josep 1630-1639	R	1636									1640, òbit
Galcem, Josep 1626-1650	B	1629	1646	1629	1647	1644	1644	abans 1632			1650, òbit
Galceran, Salvador	R							1699			
Galí, Bonaventura 1701-1757	B				1707	1707					
Galí, Jeroni 1635-1701	B	1675/ 1707?	1676		1669	1654					El 1703 demana al lloctinent comte de Palma la renúncia a la bossa Q «por hallarse con muchos achaques y crecida edad y no poder dar cumplimiento al referido oficio en caso que sortee». 1707: ha de ser un error o un altre
Galí, Josep 1694-1733	B	1699/1701 Prop. 14-XII-05/	1703/1707 Q: 1712	1712	1695/ 1707	1707	1713	1699			24-XI-1705: ins. anul·lada

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Gallart, Simó	R							1693			
Garau, Carles 1676-1701	B	1680	1683	1681	1684	1681	1675/ 1681	1682	1685		Doble insaculació a places?
Gavarró, Vicent (major) 1658-1668 [c. ?]	B	1655/ 1665			1660						Se l'havia volgut insacular com a jurat del CC el 1660, però encara no tenia l'edat. Es el mateix Vicens Gavarró el de 1655 i el de 1665?
Gavarró, Vicent (menor) 1687-1706	B	1692	1703/Prop. 14-XII-05	1692		1687		1687	1687		24-XI-1705: ins. anul·lada
Godola, Ramon 1681-1697	B	1692									
Golorons, Salvador 1672-1708	R	1686/ 1707			1707	1700/Prop. 14-XII-05/ 1707		X			24-XI-1705: ins. anul·lada. 1707, òbit
Gracià, Joan Baptista 1639-1659	B	1650/ 1654	1650/ 1653		1655	1654					Desin. el 1651
Grasses, Joan	B	abans 1626									1629, òbit
Güell, Benet 1656-1689	not							1679			
Güell, Joan 1624-1627 [c. ?]	R									1631	1633, òbit
Güell, Joan	B					1707					
Güell, Josep 1671-1714	B	1676/ 1707	1682/ 1707	1673/ 1707	1675/ 1707	1673					
Güell, Mateu	C							X/Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul·lada

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri-và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Guindó, Agustí	R					Prop. 14-XII-05	1696/Prop. 14-XII-05	X/Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul·lada
Guiu, Jeroni 1680-1702	B	1683	1688		1684	1684	1683				
Guiu, Joan 1659-1698	B	1660	1660 Q: 1675	1663	1661	1665					
Homet, Miquel	not									abans 1626	1638, òbit
Huguet, Josep 1725	not					1704					24-XI-1705: desautoritzat i desin.
Huguet, Ramon Jaume 1622-1641	B	1632									
Istrell, Josep 1707-1712	B	1710				1710	1707				
Just, Agustí 1689-1712 [¿?]	R	Prop. 14-XII-05/	1707								1707, òbit
Jutge, Francesc 1610-1636	B	abans 1626	1631								1633, òbit
Llampilles, Jeroni	not								1665		
Llauder, Francesc 1662-1718	B	1664		1707	1675/ 1707		1673				Insaculat a CC el 1663, però no tenia domicili. Torna a aparèixer a la insaculació del CC de 1673
Llaurador, Josep 1682-1751	B	1687/ 1707	1692/ 1707	1689/ 1707	1689/ 1707				1687		
Lledó, Narcís Jeroni 1642-1648 [¿?]	B	1632	1644		1631						1646?, òbit
Llentisclar, Bernat 1653-1670	B	1658	1659	1657	1654						Se l'havia volgut insacular de CC el 1657, però no tenia l'edat

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor palloler	Observacions
Llentisclar, Francesc 1639-1685	B	1644/ 1654	1649/ 1656	1647/ 1654	1645/ 1654	1654				1642	La Documentació municipal és críptica en relació amb les reinsaculacions de Llentisclar després de 1652. Apareix a les bosses, bé que la documentació del Consell d'Aragó l'exclou. Cal suposar que fou proposat i eventualment exclòs.
Llentisclar, Jeroni 1608-1648	B	abans 1626					1627			1633	1647, òbit
Llentisclar, Miquel 1622-1643	B	1628									
Lleonart, Francesc	C	1657					1631		1631		
Lleonart, Francesc 1622-1675	R	1657					1654	1651			La insaculació de 1657 no es féu efectiva per manca de lloc
Llobera, Antic Joan	R			1639							
Llobet, Bartomeu	R	1713						1699	1697		
Llobet, Onofre 1619-1631	B	1628									1631, òbit
Llopart, Pau 1649-1667	B	1656	1656		1656						
Llorell, Miquel	C								1708		
Llosas, Pere 1677-1729	B	1687/ 1707	1710		1688/ 1707			1708			
Llunell, Francesc 1624-1672	B	1639/ 1656	1656	1648/ 1654	1650/ 1654	1654					A la insaculació d'ajudant d'escrivà major de 1654 consta com a Francesc Màrtir Llunell
Llunell, Pere 1604-1650	B	abans 1626		abans 1626							1648, òbit

Nom / Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Llunell, Pere Màrtir 1641-1692	B			1651	1641/ 1654	1685					L'insaculat d'obrer de 1685 consta com a Pere Llunell
Madriguera, Josep 1695-1724	R	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1713	Prop. 14-XII-05/ 1707	Prop. 14-XII-05	1707	1707	X			
Mallol, Pere 1615-1649	R	1644			1636		abans 1626		1626		1644, òbit
Marqués, Miquel	R					1648		1648	1651	1651	
Marrugat, Josep	C						1712				
Marsal i Juliol, Francesc 1709-1743 [c.]	B				1704/Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05/ 1707		X			El 1704 només figura com a Francesc Marsal. 24-XI-1705: ins. anul·lada
Marsal, Maties o Macià 1659-1710	B	1666/ 1707	1670/ 1707	1675/ 1707	1672/ 1707						Torna a aparèixer a la insaculació de CC de 1669
Martí, Gabriel	R					abans 1626					1633, òbit
Mas, Josep 1675-1740	R	1695/ 1706			1703	1696/ 1706	1692		1694		24-I-1705: desautoritzat i desin. El 1706 s'especifica que el nom de bateig no és Mas de Roda
Mas, Pere	R					abans 1626					1633, fet ciutadà
Mas, Ramon	not						1671/1707				
Massip, Marià	B	1682									El 1682 apareix com a quòndam
Maurici, Francesc	R			1690							
Mesclans, Antoni 1606-1631	B				1626						
Mestre, Josep	not								1643		1647, òbit

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Micó, Francesc	not								1651		
Minguella, Francesc 1695-1737	B	1702/Prop. 14-XII-05/ 1707			1710		1698/ 1707	X			24-XI-1705: ins. anul·lada
Mitjans, Pau 1682-1722	B	1690/ 1707	Prop. 14-XII-05	1694/ 1707							
Mitjavila, Segismund	not								1669		
Modolell del Puig, Vicent 1685-1706	B	1695					Prop. 14-XII-05				
Monclar, Josep 1670-1686	B			1672							
Móra, Francesc 1672-1724	R		1690				1681			1677	24-XI-1705: remogut i desin.
Móra, Gabriel 1680-1692	B	1686	1689	1684	1681	1682		1684		1682	
Móra, Josep 1653-1670	B	1655									
Móra, Miquel 1623-1659	B	1637			1631	1648		1637			
Móra, Miquel 1627-1669 [¿?]	B	1687			1654						
Móra, Rafael	B		X								Desinsaculat el 1651 o potser proposat i no acceptat
Morell, Francesc	B		1639								
Morell Josep 1691-1715	B	1696/ 1707	Prop. 20-XI-05 i 14-XII-05/ 1710	Prop. 14-XII-05	Prop. 14-XII-05			1693	1697		

INSCRIPCIONS DE NOTARIS A LES BOSSIS DELS CÀRRERS DE GOVERN DE BARCELONA

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Moret, Pere 1602-1638	B	abans 1626	1626		abans 1626	1634		abans 1626			1639, òbit
Navarro, Antoni 1688-1721	B	1692/ 1707	Prop. 28-XI-06/ 1706		1689		1707	X			En la insaculació de 1689 consta com a Vicent Navarro
Navès, Joan 1678-1701	B						1695				
Oliveras, Magí	B	1633	1633		1633	1633		1633			1634 o 1635, òbit
Ordinyacs, Miquel	R	abans 1626									1636, òbit
Oriol, Baltassar	R	1656					1654				
Oriol, Pere Pau 1616-1631	R	1630									1637, òbit
Orlau, Arnau de	R							abans 1626	abans 1626	1626	1644, òbit
Padrosa, Agustí	R								X/Prop. 14-XII-05		24-XI-1705 : ins. anul·lada
Païssa, Joan 1636-1641 [¿?]	R	abans 1626	1641		1638	1635					
Païssa, Josep 1633-1664	R	1647/ 1654	1647/ 1653-1654 Q: 1650 1656	1646/ 1654	1649/ 1654	1654				1643	
Palma, Baptista	R									1636	1645, òbit
Pareja, Jacint 1624-1648	B	1633	1637	1630							
Passoles, Pau 1633-1651	B	1636	1646			X	1642				Desin. el febrer de 1652

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escriv- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Pastor, Francesc 1622-1657	B	1628			1631	1632				1626	29-XI-1644, fet ciutadà
Pastor, Pere Pau 1596-1630	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626							1631, òbit
Pedralbes, Galceran Sever 1599-1638	B	abans 1626	abans 1626 Q: 1613 1625	abans 1626	abans 1626	abans 1626				abans 1626	1628, òbit
Pedrolo, Josep	B			1628							1638, òbit
Pelegri, Jeroni	R	1631									
Pellisser, Rafael 1613-1649	not	1626									
Pellisser, Ramon 1658-1689	R	1676									
Pérez, Miquel	R		abans 1626				abans 1627	abans 1626			1641, òbit
Permanyer, Joan	not					1651					
Personada, Onofre 1625-1652 [c.]	B	1637/ 1654	1634/ 1653			1654					
Petit, Josep	not					1688					
Pi i Comas, Francesc	R?				1689						
Pi, Pau 1660-1715	B	1671/ 1707	1671/ 1707 Q: 1707		1664/ 1707						Habilitador el 14-XII-1705
Pi, Salvador 1681-1729	B	1702/ Prop. 14-XII-05/ 1707	1704/ Prop. 14-XII-05/ 1707	1710	1698/ 1707			1708			24-XI-1705: ins. anul·lada
Piquer, Jaume	not								1676		

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Pla, Francesc 1618-1652	B	1630	1631 Q: 1642		1643						Desinsaculat el 1651
Plana, Francesc 1616-1618	B	abans 1626									
Planas, Jeroni	C/R not					1699/1707	1682/1707	1697	X		24-XI-1705: desautoritzat i desin.
Plea, Bartomeu 1632-1665	B	1650/ 1654	1651/1653 Q: 1653	1654	1651/ 1654	1654	1654				És un dels 12 habilitadors de la insaculació de 1653-54 nomenats per Joan Josep d'Àustria
Pons, Francesc 1616-1644	B	abans 1626	1629				abans 1627				
Portell, Antoni 1639-1655	B	1654	1653		1654	1654					
Prats, Joan 1606-1633	R	abans 1626				abans 1626			abans 1626		1634, òbit
Prats, Josep 1634-1656	B	1644	1646	1644/ 1654	1646/ 1654						
Prevé, Joan	R	1646/1656					1646				
Prous, Mateu 1656-1667	R					1648/ 1654	1654	1647			
Puigvert, Antoni 1617-1646	R							1629		abans 1626	1645, òbit
Puigvert, Montserrat	R	abans 1626	abans 1626			abans 1631		abans 1626		abans 1626	1647, òbit
Pujades, Joan	C							1650			
Pujol, Pere Pau 1698-1748	B				Prop. 14-XII-05	1704/Prop. 14-XII-05/ 1707		Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul·lada

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri-và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Quatrecares i Sala, Josep 1644-1704	B	1655	1655 Q: 1674	1669	1655						Per error, el 1665 se'l volia tornar a insacular de jurat del CC. Mor essent cons. Q i en lloc seu és extret Antoni Llemosí, cirurgia
Quer, Magí	R							abans 1626		abans 1626	1627, òbit
Rafeques, Joan Ramon 1628-1658 [¿?]	B	1636	1646	1647	1646		1645	1636			1650, òbit
Rafeques, Simon	R							abans 1626			1640, òbit
Ramon, Jaume 1630-1635 [¿?]	B	abans 1626					1633				
Reverter, Francesc 1637-1684	B	1639/ 1654	1647/1653 Q: 1647	1648/ 1654	1648/ 1654	1654	1654				Fet ciutadà. 1670: Conseller primer
Riambau, Pau 1655-1695	R	1661				1673					
Riambau, Pere	R	1651				1649	1650	1650			
Riambau, Salvador 1643-1651 [¿?]	R	1639								1644	
Ribes, Francesc 1643-1669	R	1646/ 1655				1659	1654		1661	1655	
Ribes, Jaume	R	1640			1644	1647					
Ribes, Joan 1676-1697	B	1680	1687								Escrit Rives
Ribes, Pere Pau 1673-1730	R	1690/ 1707	Prop. 14-XII-05			1677/ 1707			X		
Ricos, Pau 1703-1733	R							Prop. 20-XI-05			

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Riera, Antoni 1674-1742	not					1709		1712			
Riera, Jaume 1610-1628	R							1646	abans 1626	abans 1626	1649, òbit
Riera, Rafael 1605-1638	B/R?	abans 1626	abans 1626		abans 1626				abans 1626		1638, òbit
Rimbau, Isidre	not								1669		
Riudalbes, Gaspar 1614-1632	B	1628									1633, òbit
Roca, Pere	R						1645/1654				Desinsaculat el 1651
Rodas, Joan 1633-1647	B	1634	1645	1646	1634	1633		1633			1647, òbit
Roig, Bartomeu 1662-1684 [c?]	R	1666	1667 Q: 1698	1664	1667	1677	1677	1672			
Rojas [també Roxas], Domingo 1684-1721	B	1690/ 1707	1695/ 1707		Prop. 20-XI-05/ 1710	1710	1701/Prop. 14-XII-05/ 1707	X/Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul·lada. És habilitador el 14-XII-1705
Romaguera, Joan	R						1632				1636, òbit
Romeu, Joan 1679-1692	R	1691									
Rondó, Jaume 1638-1682	B	1637/ 1656	1648/ 1656	1641	1639			1637			
Rondó, Marià 1682-1728	B	1688/ 1707	1693/1707 Q: 1702	1688/ 1707	1688/ 1707			1688			
Ros, Joaquim [¿i de Martí, 1707-1728?]	R					1698					
Ros, Marià 1674-1710	R		1704								24-XI-1705: desautoritzat i desin.

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Ros, Pere Pau 1647-1652	R				1648						
Rossinés, Francesc 1682-1720	R	1692/ 1707	X/Prop. 14-XII-05/ 1707 Q: 1709				1692		1692	1692	
Rossell, Manuel 1689-1716	B	1696/ 1707	X/1707 Q: 1710		1686/ 1707			1711			
Rubinat, Pau	R							1633	1628		1643, òbit
Roca, Pere	R								1651		Desins. el 1651
Rufasta i Prats, Marià 1667-1696	R	Prop. 14-XII-05/ 1707				Prop. 14-XII-05		1675	1676/Prop. 14-XII-05	1675	Fet ciutadà
Sabata, Jeroni 1603-1650	B	abans 1626	1627		abans 1626						1641, òbit?
Safont, Josep	B	abans 1626	abans 1626	1630	abans 1626		abans 1626			abans 1626	1647 o 1648, òbit
Sahonech, Jaume o Saonès	R? not	1665?				1663/1707					1665, per no ser notari reial col- legiat no pot ser insaculat
Salines, Joan 1627-1655	B	1631	1641	1627/ 1654	1627/ 1654						
Salitges, Bernat	not					1639					
Sallarès, Joan Vicens	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	1627?						1627 o 1629, òbit
Sallarés, Josep	not	1693						1686			
Sallarés, Rafael Joan	B	1639/ 1656	1647?/ 1656	1646/ 1654	1645/ 1654	1654	1648/ 1654	1663			

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Sayós, Gaspar 1680-1727	B	1688/ 1707	1702/Prop. 14-XII-05/ 1707	1698/ 1707	1688/ 1707		1688/ 1707	1685	1693		24-XI-1705: ins anul-lada
Sayós, Jaume 1646-1668	B	1650/ 1654	1655	1651/ 1654	1649/ 1654	1654		1651			
Seguí de Capella, Antoni 1617-1646	B	1627	1629	1639/ 1654	1654						4-XI-1636, fet ciutadà. Abans sembla dir-se només Antoni Seguí
Serra, Francesc 1687-1725	B	1696	1698		1701						24-XI-1705: desautoritzat i desin.
Serra, Isidre 1654-1696	not					1671					
Serra, Joan (major) 1639-1654	B	1650	1650	1648/ 1654	1647/ 1654						Desinsaculat el 1651
Serra, Joan (menor) 1701-1715	R	Prop. 14-XII-05				Prop. 14-XII-05/ 1707		X/Prop. 20-XI-05/ Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul-lada
Serra, Josep Miquel 1660-1694 [¿?]	B		Prop. 14-XII-05				1677	1681	X		
Serra, Miquel 1636-1681	B	1644/ 1654	1653	1641/ 1654	1654	1654	1654	1655	1655	1655	Desin. el 16 de maig de 1646 per conspirar contra els francesos.
Serra, Miquel	B	1686/1707						1707			1709, òbit
Servat, Antic (major) 1603-1647	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	1634	1626			4-VII-1637, fet ciutadà
Servat, Antic (menor) 1641-1647	B			1645	1644						El 1644, al moment de la insacu- lació sembla ja tenir la ciutadania i el tractament de mossèn. És el major o el menor?

Nom /Anys d'exercici de l'Ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Servosa, Jeroni	R								abans 1626		1639 o 1640, òbit
Sescases, Jacint 1668-1694	B	1680	1681 Q: 1684	1685	1684	1685		1685			Hi ha un Jacint Sescases insaculat de jurat del CC el 1670
Sesillas, Antoni Aleix	R	abans 1626		1631	abans 1626						1646, òbit
Simon, Francesc 1663-1681	B	1666/1676 ?	1670/1673 ?		1670						També apareix com a Francesc Simó. Són dues persones diferents?
Simon, Josep 1694-1737	B	1698/1707	1709		1704/Prop. 14-XII-05/1707		Prop. 14-XII-05/1707				També a vegades apareix com a Josep Simó
Simon, Tomàs 1676-1727	B	1684/1707	1684/1707	1686/1707			1686		1690		24-XI-1705: ins. anul·lada. És habilitador el 14-XII-1705
Sinyeu, Joan	not									1644	
Solà, Joan Andreu 1627-1636 [c?]	not								1642		
Soldevila i Masdeu, Josep 1692-1735 [c?]	B	1696/1707	Prop. 14-XII-05/1707	1707	1703/Prop. 14-XII-05/1707						El 1696, 1703 i 1706 apareix només com a Josep Soldevila, però aquest, segons Madurell, acaba la seva activitat el 1670. 24-XI-1705: ins. anul·lada
Soldevila, Francesc 1655-1670	B	1663	1656?	1660	1656		1663				Torna a aparèixer a la insaculació de cons. Q el 1662
Soldevila, Josep 1640-1670	B	1646/1653	1650/1653	1650/1654	1641/1654	1654	1641/1654	1643			
Soldevila, Onofre 1609-1645	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626						1646, òbit
Soler Ferran, Joan 1598-1626	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626						1626, òbit

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Solsona, Joan 1691-1736	R			Prop. 14-XII-05							
Subirana, Lluís 1669-1688	R	1671				1681	1676	1682	1682	1676	
Talavera, Joan [Jeroni] 1601-1652	B	abans 1626	abans 1626 Q: 1641		abans 1626	abans 1631	abans 1627				1644, fet ciutadà. 1652, òbit
Teixidor, Ermengol	C					1710					
Teres, Epifani 1629-1648	B	1639		1630							1649, òbit
Terra, Antic 1605-1625	B	abans 1626									
Thió, Antoni 1598-1635	R	abans 1626	abans 1626 Q: 1623	abans 1626	abans 1626		abans 1627				1630, fet ciutadà. 1636, òbit
Topí i Comas, Francesc 1686-1725	R	1696/ 1707		1692/ 1707	1707	1707			1689/Prop. 14-XII-05		24-XI-1705: ins. anul·lada
Torres, Bonaventura 1658-1702	B	1666	1668 Q: 1669	1665	1664	1670	1663	1669			
Torres, Francesc 1598-1640	B	abans 1626		abans 1626	abans 1626						1643, òbit
Torres, Francesc (major) 1661-1703	B	1663	1669	1664	1663						
Torres, Francesc (menor) 1702-1728 [c. ?]	B	1696 1707	1710	1694/ 1707	1693/ 1707	1692/ 1707		X/Prop. 14-XII-05			24-XI-1705: ins. anul·lada
Torres, Francesc Bonaventura 1688-1732	B	1693/ 1707	Prop. 14-XII-05	1695/ 1707	1695/ 1707	1692/ 1707		X			

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- va major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Torres, Jaume 1630-1651	B	1643								1649	1651. òbit
Torres, Lluís 1567-1630	B	abans 1626			abans 1626						1630. òbit
Trelles, Pere	R	1640?/ 1655	1657 Q: 1660 / 1670	1648/ 1654		1640?			1651		Escrivà major i secretari de la ciutat 1661 i 1671
Trias, Francesc 1625-1646	B	1630	1639		1630						1646. òbit
Troch, Joan	R							1649	1649	1647	1651. òbit
Troch, Pere 1669-1713	R	Prop. 14-XII-95			Prop. 14-XII-05						
Trull, Antoni Pau	R	1635									1639. òbit
Vallalta, Esteve 1594-1628	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626		abans 1626				1631. òbit
Vendrell, Josep 1601-1649	B	abans 1626		abans 1626	1628						
Vendrell, M ^o Lluís	not			1646							Notari i ciutadà amb el tracta- ment de mossèn
Vendrell, Andreu	not									1627	1628. òbit
Verdera, Gervasi 1626-1653	B	1641	1650		1646						
Verneda, Joan Francesc 1689-1708	B	1698/ 1707		1698/ 1707	Prop. 14-XII-05/ 1707						
Vicens, Pere Joan 1617-1652	not								1649		Desinsaculat el 17-IV-1652 per deliberació del CC del 17 de gener del mateix any

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escri- và major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Vich, Rafael	R					abans 1626	1635	abans 1626	abans 1626	abans 1626	1644, òbit
Vidal, Francesc 1590-1628	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626					1628, òbit
Vidal, Francesc Anton	B		X Q: 1713								Extret el 30-XI-1713, havia d'a- cabar el mandat el 30-XI de 1714 No va poder acabar el seu mandat
Vidal, Francesc Jeroni 1635-1644	B	1642					1637				La insaculació de 1637 només posa Francesc Vidal
Vidal, Joan	R						abans 1627		abans 1626		
Vidal, Joan Baptista 1638-1671	B	1642/ 1655	1651/ 1655 Q: 1665	1650/ 1654	1655					1649	
Vila i Margarit, Josep	R				1690						És el Josep Vila d'en Madurell?
Vila, Bonaventura 1657-1688	B	1664	1665	1670	1668						
Vila, Jaume 1633-1663	R	1639									Desinsaculat el 1651
Vila, Josep 1671-1747	R	Prop 14-XII-05/ 1711				1704/Prop. 14-XII-05		Prop. 14-XII-05/ 1707			24-XI-1705: ins. anul·lada
Vila, Pere Màrtir 1679-1708	R	1689		1691					1697		24-XI-1705: remogut i desin.
Vila, Santiago 1633-1663	R	1655									
Vilamala, Josep 1699-1731	B	1703/ post. 1707									Passa a ocupar el lloc d'insaculació de Josep Ferran en ser aquest fet cavaller

Nom /Anys d'exercici de l'ofici	B/R C/not	Jurat C de C	Conseller quint	Escrivà major	Aju. escrivà major	Obrer	Adm places	Credencer romaner	Portaler i cauquillador	Receptor i palloler	Observacions
Vilana Perles i Ribes, Ramon 1656-1697	B	1661	1661 Q: 1667	1664	1665	X					1681? 1695?, fet ciutadà i en el seu lloc d'O s'insaculà un barber
Vilar, Andreu	R	1650/ 1654				1654	1654		1651		
Vilarriquer, Jaume 1686-1723	R	1704/Prop. 14-XII-05/ 1707		1704/Prop. 14-XII-05/ 1707		1703/Prop. 14-XII-05/ 1707					24-XI-1705: ins. anul·lada
Vilaseca, Didac 1633-1660	B	1634/ 1654	1644/ 1653 Q:1644	1634/ 1654	1641/ 1654	1644/ 1654		1645			
Vilaseca, Pere	not					1664/ 1707		1707			
Vilella, Sebastià 1597-1629	R	abans 1626	1630	abans 1626	abans 1626	abans 1626		abans 1626	abans 1626		1631, òbit
Vinyes, Felip	R									1628	1637, òbit
Vives, Josep 1676-1677	B			1676							
Vives, Pere Pau 1620-1675	B			1628/ 1654	1629/ 1654						
Xammallau, Gaspar Montserrat 1579-1634	B	abans 1626	abans 1626	abans 1626	abans 1626		abans 1627				1634, òbit

Un exemple de depuració posterior a la caiguda de Barcelona de 1652

Consell d'Aragó, llig. 249/77.

*Memoria y lista de los lugares vacantes por insecular en las bolsas de consejlleres, Consejo de Ciento y demás oficios de la casa de la ciudad de Barna des del primer día del mes de septiembre del año próximo pasado de 1654 hasta fin del mes de agosto del corriente año 1655.**

Bolsa de consexero quinto: artistas

3: En lugar y por muerte de Juan Baptista Gracia, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los suxetos siguientes:

31: Francisco Lentiscla, notario de Barcelona: fue desinsaculado por afecto a Fransiá y aunque después acá no ha obrado mal, todavía parece que se puede dejar de insacular.

32: Francisco Fitor, notario de Barcelona: no se save que aia procedido bien ni mal, pero es hombre de poca salud y no está para servir.

Y porque ay falta de sugetos no se proponen otros y así se abrá de nombrar uno de los quatro que abajo van puestos:

4: En lugar y por muerte de Antonio Portell se proponen a V.A. los suxetos siguientes:

33: Santiago Sayós, notario de Barcelona. No se save aia procedido bien ni mal.

34: Joseph Quatro Casas, notario de Barcelona. Lo mesmo que el antecendente.

5: Por un lugar vacante de notario de Barcelona por muerte de Antonio Estallera, lo qual no fue inseculado el año próximo pasado, se propusieron a V. A. los siguientes:

* Només reproduexo aquells casos en els quals figuren notaris per activa o per passiva. El llistat de noms del document porta una numeració corresponent al lloc vacant pendent de nova insaculació.

35: Juan Baptista Vidal, notario de Barcelona. No se save que aia obrado mal ni bien.

36: Jacinto Borràs, notario de Barcelona. Lo mesmo.

Bolsa de scrivano mayor, notarios de Barcelona:

En lugar y por muerte de Gerónimo Ferrán, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

81: Bernardo Lentiscla, notario de Barcelona. No se save aya obrado mal.

82: Francisco Avallá, notario de Barcelona. Lo mesmo.

En lugar y por muerte de Antonio Portell, notario de Barcelona, lo qual por los consexeros pasados fueron propuestos en lugar de Juan Serra y no fueron inseculados, se proponen a V. A. los siguientes:

83: Joseph Boleda, notario de Barcelona. Es capaz y no se tiene noticia de que aia faltado a su obligación.

84: Joseph Quatro Casas, notario de Barcelona. En el número 34 se ha informado deste sugeto.

Bolsa de ajudante de scrivano maior, notario de Barcelona:

En lugar y por muerte de Gerónimo Ferrán, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

85: Juan Bptista Vidal, notario de Barcelona. No se tiene noticia aia obrado mal ni bien.

86: Santiago Corvera, notario de Barcelona. Lo mesmo.

En lugar y por muerte de Antonio Portell, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

87: Rafael Hexarch, notario de Barcelona. Lo mesmo.

88: Joseph Móra, notario de Barcelona. No se tiene noticia de que aia procedido mal.

En lugar y por muerte de Juan Baptista Gracia, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

No se hallan suxetos.

Bolsa de credensers y romaners:

En lugar y por muerte de Santiago Arnanaudies, maestro de casas, se proponen a V. A. los siguientes:

171: Miquel Serra, notario de Barcelona. Es muy afecto, ha padecido grandes trabajos y persecuciones de los ministros de Francia y ha perdido hazienda.

Bolsa de portalers y cauquilladors:

En lugar y por muerte de Miquel Marqués, notario, se proponen a V. A. los siguientes:

181: Jacinto Marqués, sastre. No se save contra él nada.

182: Domingo Masaguer Carpintero. No se save que aya procedido mal [remet al núm. 52 que aquí no es reproduceix].

Bolsa de obreros artistas:

En lugar y por muerte de Joan Baptista Gracia, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

217: Jacinto Borbó, voticario. No se save aia procedido mal [remet al núm. 40 que aquí no es reproduceix].

218: Francisco Mollar, voticario. No se save aia obrado mal.

En lugar y por muerte de Antonio Portell, notario de Barcelona, se proponen a V. A. los siguientes:

219: Francisco Janer, candeler de cera. Entiéndese que no ha procedido mal [remet al núm. 150 que aquí no es reproduceix].

220: Santiago Bas, notario real colegial. No se save aya obrado mal.

Bolsa de Consejo de Ciento, notarios de Barcelona:

En dicha bolsa se hallan vacantes veintyocho lugares y no ai sujetos para oi sino los nombrados en las dos últimas inseculaciones que se esperan venir y así sólo se proponen a V. A. los siguientes:

312: Santiago Corbera. No se tiene noticia aia obrado mal ni bien [remet al núm. 85].

Bolsa de Consejo de Ciento, notarios reales colegiales, nos faltan ocho a insacular y en lugar de los quales se an hallado cinco los quales se proponen a V. M.:

313: Santiago Vila. No se save aia procedido mal.

314: Francisco Rives. Lo mesmo.

315: Pedro Trelles. Lo mesmo.

316: Clemente Cortell. Lo mesmo.

317: Juan Cortés. Sirve con satisfacción en el criminal.

Llista de persones depurades per decret reial de 24 de novembre de 1705*

AHCB, 1-C-VIII-4.

Nòmina dels subjectes que lo molt Illtre senyor don Ramon Vilana Perlas dóna intelligença als exms senyors consellers de la present ciutat de Barcelona ésser de la real voluntat no poder ésser los tals subjectes proposats per als llocs vacants en las bolsas de Consellers, Consell de Cent y demás officis de la ciutat.

Misser Baltasar Prous	Pere Pau Canals, veler
Mr. Melchior Prous	Joaquim Salla [Sassa], mercader
Mr. Salvador Móra y Bosser	Mr Francisco Ignasi Huguet
Don Carlos Vila	Don Josep de Marimon
Mr. Francisco Fornaguera	Francisco Serra, notari de Barcelona
Mossèn Felip Quintana	Josep Mas, notari reial
Don Ignasi de Rius i Falguera	Mº Tomàs Martí y Vilanova
Mº Jeroni Francisco Mascaró	Mr Francisco Fornaguera i Alós
Mr Honorat Pallejà y Riera	Mº Diego Verdier
Mr Lluís Estaper	Don Joan de Josa Agulló
Mr Francisco Borràs y Vinyals	Mº Francisco de Junyent y Vergós
Mº Jeroni Martí	Mº Pere de Cardona
Mariano Ros, notari	Mr Baltassar Oliveras
Josep Prats, barber	Mr Josep Fornaguera
Joan Josa, brodador	Don Lluís de València y Gavas
Joan Pau Ferrer, manyà	Mº Francisco de Maresch y Huguet
Joan Masjoan, paraire	Mª Francisco Martí
Lluís Capeu, mariner	Pere Abadal, notari real
Josep Simon, flassader	Bernat Borràs, argenter
Francisco Maydó, assaonador	Josep Herrero, batifuller
Pere Pau Mascaró, esparter	Pere Pau Fontanet, notari

* Algunes de les persones de la relació són notaris. La transcripció respecta la grafia dels noms.

Jeroni Planes, notari
Nicolau Pi, fuster
Josep Camps, tintorer
Joan Minovas [Minovar], sastre
Roch Bolsos, sastre
Josep Huguet, notari

Fèlix Curuleu, sabater
Mr Ignasi Castellet y Solerferran
Don Francisco de Copons i Grimau
Pere Lluís, barrater de agulla.

[...]

Aquest document-decret de 24 de novembre de 1705, en el qual Carles III, per portar-lo a terme, s'acull a la legalitat del decret de reserva de Felip IV de 1653, porta també la llista dels proposats de recanvi, que ja consten a l'Apèndix 1 de relació general. Al document, al costat de «yo, el rey» hi consten les signatures del protonotari D. Raymundo de Vilana Perlas i els vídit de Thomas, «cancellarius», i Alemany Descallar, «pro thesaurario generali».